

การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมโรงเรียนองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดบ้านจongsคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

EARLY CHILDHOOD EDUCATION MANAGEMENT WITH THE PARTICIPATION
OF BAN CHONG KHAM PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION
SCHOOL IN MUANG DISTRICT, MAE HONG SON PROVINCE

ยุทธพงษ์ สิริแก้ว

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

พ.ศ. 2566

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ

การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม
โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง
จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้วิจัย

ยุทธพงษ์ ศิริแก้ว

สาขาวิชา

การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

อาจารย์ คร.คมศิลป์ ประสงค์สุข

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.พูนชัย ยาวีราช)

..... กรรมการ
(อาจารย์ คร.คมศิลป์ ประสงค์สุข)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.วีรวิทย์ ปิยนนท์ศิลป์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ อนุมัติให้นำการค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.กมลพันธุ์ พลวัน)

วันที่ ...๑๓... เดือน ...กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ : การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม
โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง
จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้วิจัย : ยุทธพงษ์ สิริแก้ว

สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

: อาจารย์ ดร.คมศิลป์ ประสงค์สุข

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา 2) ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูระดับปฐมวัย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง อาสาสมัครระดับปฐมวัย รวมทั้งสิ้น จำนวน 63 คน กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้แทน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองอาสาสมัครระดับปฐมวัย ตัวแทนครูระดับปฐมวัย และตัวแทนครูโรงเรียนเทศบาล 2 เฉลิมพระเกียรติ รวมทั้งหมด 7 คนที่มีประสบการณ์ความรู้ด้านวิชาการและการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งการสังเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับการดำเนินงานน้อยที่สุด คือด้านการมีส่วนร่วม ในด้านการประเมินผล

ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับปัญหามากที่สุด คือด้านการมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการ

แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ครู ครูพี่เลี้ยง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองอาสา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ 1) ด้านการวางแผนกำหนดหน้าที่ ขอบข่ายการดำเนินงาน การประชุมวางแผนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน 2) ด้านการดำเนินงานตามคำสั่งแต่งตั้ง การปฏิบัติงานตามแผน 3) ด้านการประเมินผล การนิเทศ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานอย่างชัดเจน เป็นระบบ 4) ด้านการนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาในการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 ตัวชี้วัดและเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาร่วมกับทางโรงเรียน ตามกระบวนการ PDCA อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ, การศึกษาระดับปฐมวัย, การบริหารโดยการมีส่วนร่วม

The Title : Early Childhood Education Management with the Participation of
Ban Chong Kham Provincial Administrative Organization School
in Muang District, Mae Hong Son Province

The Author : Yuttapong Sirikaew

Program : Educational Administration

Independent Study Advisor
: Dr. Komsin Prasongsuk **Advisor**

ABSTRACT

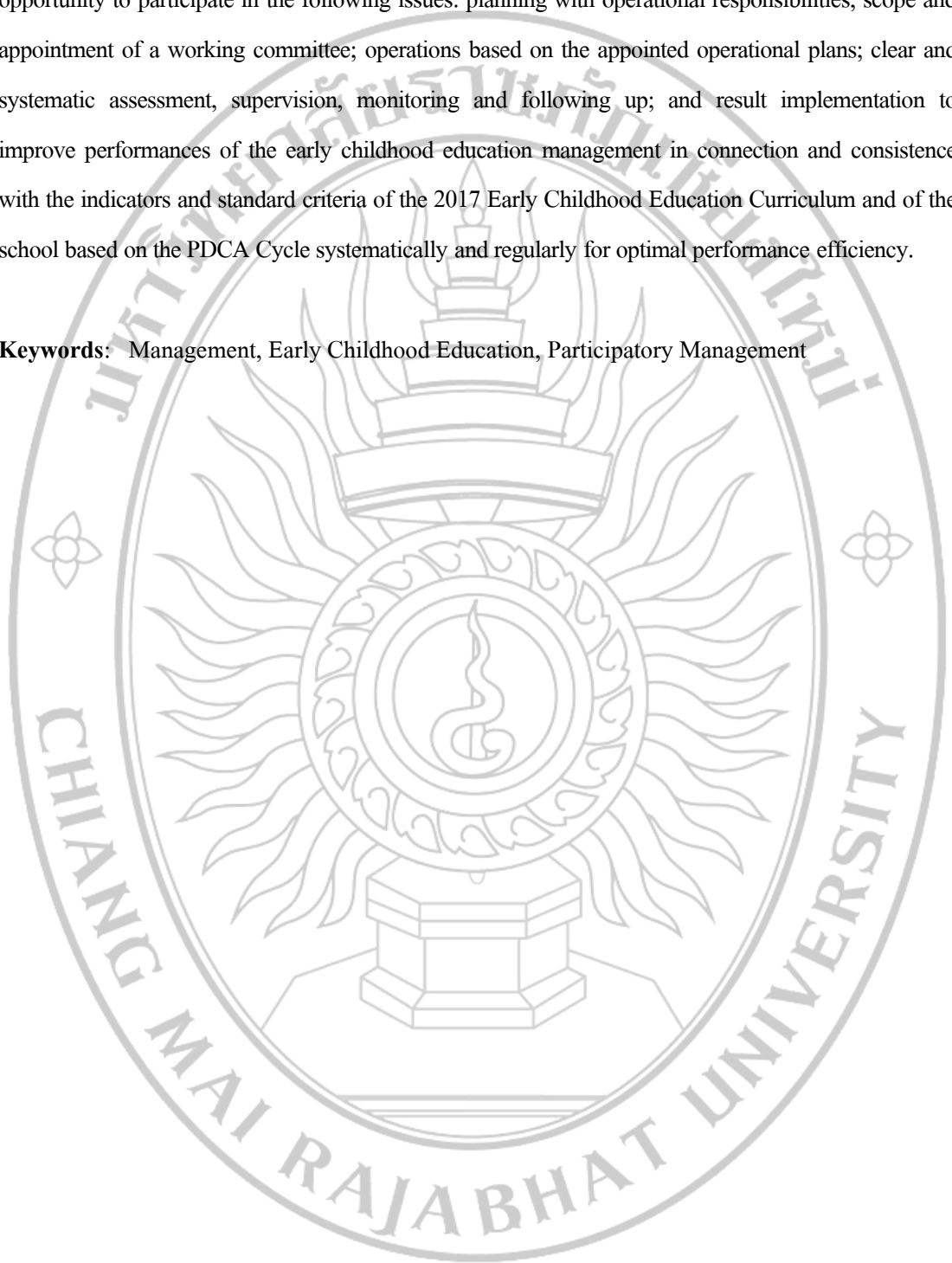
The objectives of this research were to investigate current contexts and problems of early childhood education management, and to examine the guidelines for solving the management problems with the participation of Ban Chong Kham Provincial Administrative Organization School. The sample group consisted of 63 school directors, deputy directors, early childhood teachers, members of the Basic Education Commission, and voluntary parents of preschoolers. The target groups for exploring the problem-solving guidelines were seven experts, comprising director of the Education, Religion and Culture Department, school directors and deputy directors, a representative from the Basic Education Commission, a representative from voluntary parents of preschoolers, a representative from early childhood teachers, and a representative from Thesaban 2 Chaloemphrakat School; with all of them having at least five years of academic and work experiences. The research instruments were composed of a five-point rating scale questionnaire and a focus group discussion record. The quantitative data were statistically analyzed for mean and standard deviation. The content synthesis was used to analyze the qualitative data. The research results are summarized as follows.

The overall current contexts of early childhood education management with the participation of the school were at the moderate level. The aspect with the lowest level of operation was the participation in assessment.

The overall problems of early childhood education management were at the moderate level. The aspect with the highest level of problems was the participation in operations.

The problem-solving guidelines were that teachers, supervising teachers, members of the Basic Education Commission, voluntary parents, and all concerned parties should be given an opportunity to participate in the following issues: planning with operational responsibilities, scope and appointment of a working committee; operations based on the appointed operational plans; clear and systematic assessment, supervision, monitoring and following up; and result implementation to improve performances of the early childhood education management in connection and consistence with the indicators and standard criteria of the 2017 Early Childhood Education Curriculum and of the school based on the PDCA Cycle systematically and regularly for optimal performance efficiency.

Keywords: Management, Early Childhood Education, Participatory Management

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.คมศิลป์ ประสงค์สุข อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่ท่านได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จึงทำให้การค้นคว้าอิสระนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พูนชัย ขาววิราช ที่ได้กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการจัดทำ การค้นคว้าอิสระฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ที่ท่านได้กรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอนทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ทำให้ผู้วิจัยนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาเป็นแนวทางในการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือให้ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการการค้นคว้าอิสระ และขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองอาสา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาในการให้ข้อมูลงานค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

สุดท้ายขอขอบพระคุณพ่อ แม่ และครอบครัว รวมทั้งเพื่อนนักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการศึกษาครั้งนี้มาโดยตลอด คุณค่าและประโยชน์จากการค้นคว้าอิสระนี้ ผู้ศึกษาขออุทิศเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการค้นคว้าอิสระนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจ

ยุทธพงษ์ สิริแก้ว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	๗
ABSTRACT	๘
กิตติกรรมประกาศ	๙
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	๑๐
สารบัญภาพ	๑๑
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย.....	9
กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย.....	18
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560.....	29
การบริหารจัดการโดยการมีส่วนร่วม.....	32
บริบทโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	55
3 วิธีดำเนินการวิจัย	56
รูปแบบการวิจัย	56

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

ขั้นตอนที่ 1	การศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษา ระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วน จังหวัดบ้านจอกคำ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน.....	56
ขั้นตอนที่ 2	การศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษา ระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วน จังหวัดบ้านจอกคำ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน.....	60
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
ตอนที่ 1	ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม.....	63
ตอนที่ 2	การศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษา ระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วน จังหวัดบ้านจอกคำ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน.....	64
ตอนที่ 3	ผลการศึกษาการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัด การศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การ บริหารส่วนจังหวัดแม่บ้านจอกคำ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	75
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	80
	สรุปผลการวิจัย	81
	อภิปรายผล	86
	ข้อเสนอแนะ	90
บรรณานุกรม		92
ภาคผนวก		98
ภาคผนวก ก	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย.....	99
ภาคผนวก ข	ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ตรวจสอบเครื่องมือในการศึกษา.....	100

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ค ตัวอย่างหนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือ เพื่อทำการค้นคว้าอิสระ.....	101
ภาคผนวก ง ตัวอย่างหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อค้นคว้าอิสระ.....	102
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group).....	103
ภาคผนวก ฉ ภาพประกอบการสนทนากลุ่ม (Focus Group).....	104
ภาคผนวก ช สรุปการพิจารณาความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญต่อ แบบสอบถาม.....	105
ภาคผนวก ซ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย.....	112
ภาคผนวก ฌ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	114
ภาคผนวก ฎ แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อการวิจัย.....	126
ประวัติผู้วิจัย	132

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	64
4.2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการ ศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด บ้านจองคำ อำเภอมือเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน.....	66
4.3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการ ศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด บ้านจองคำ อำเภอมือเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการมีส่วนร่วมในด้าน การวางแผน.....	67
4.4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการ ศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด บ้านจองคำ อำเภอมือเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการมีส่วนร่วมในด้าน การดำเนินการ.....	69
4.5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการ ศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด บ้านจองคำ อำเภอมือเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการมีส่วนร่วมในด้าน การประเมินผล.....	71
4.6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการ ศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด บ้านจองคำ อำเภอมือเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการมีส่วนร่วมในด้าน การปรับปรุงและพัฒนา.....	73
4.7	ผลการศึกษาค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษา ระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด บ้านจองคำ อำเภอมือเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน.....	76

ฉ

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	55

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพปัจจุบันนี้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็วทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม ค่านิยม เทคโนโลยีการสื่อสาร ประเพณีและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต รวมถึงการจัดการศึกษา ที่มุ่งเน้นพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อก้าวทันโลกการเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ 21 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตราที่ 6 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม มีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการ กระบวนการเรียนรู้ต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนมีการจัดสภาพแวดล้อมบรรยากาศเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้และทักษะในด้านต่าง ๆ รวมทั้งมีการประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นโดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน หน่วยงานอื่น ๆ ในการส่งเสริม สนับสนุนในการจัดการศึกษาส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ และทักษะกระบวนการเรียนรู้ มีพัฒนาการครบทุกด้านเหมาะสมตามวัย เป็นรากฐานคุณภาพชีวิตที่ดี การพัฒนาการจัดการศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยจึงนับได้ว่าเป็นพื้นฐานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้มีการพัฒนาการได้อย่างเหมาะสมตามวัยครบ ทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและ สติปัญญา มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์บนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม (รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย, 2560)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560-2579 กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการ การศึกษาไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 3 กำหนดให้การพัฒนาสังคมไทย เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ควบคู่คุณธรรมจริยธรรม รู้รักสามัคคีร่วมกันพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนและยุทธศาสตร์ที่ 6 ตัวบ่งชี้ที่ 3 กำหนดให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนอง

ความต้องการของประชาชนในบริบทเชิงพื้นที่ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาระดับปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดให้รัฐบาลสนับสนุนส่งเสริมให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น รวมถึงการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาและบุคคล ในชุมชนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมระดมทรัพยากร สนับสนุนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยร่วมกันทำงานเป็นระบบในการวางแผน ส่งเสริม สนับสนุน ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข เพื่อรากฐานคุณภาพชีวิตที่ดี ให้เด็กปฐมวัยสามารถพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ต่อไป (โชติกา เหมืองอุ่น, 2563, น. 3)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยต้องพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิด - 6 ปี โดยส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ตามความสามารถ และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และสร้างรากฐานชีวิตให้เด็กปฐมวัยพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 ซึ่งหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้นั้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับชาติ ชุมชนและครอบครัวต้องตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของการศึกษาปฐมวัย มีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ ส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษา โดยทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องเป็นระบบในการร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผล ร่วมปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเพื่อความเจริญงอกงามตามสิทธิที่เด็กทุกคนจะต้องได้รับบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาที่มีคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษานั้นจำเป็นจะต้องมีการนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 ลงสู่การปฏิบัติจริงเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กปฐมวัยพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

การบริหารจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการสำคัญในการขับเคลื่อนและนำพาองค์กรมุ่งสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคล ชุมชน องค์กรหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา เกิดการระดมทรัพยากร พลังความคิดและการตัดสินใจด้วยเหตุผลอย่างสร้างสรรค์ในด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านประเมินผล และด้านการปรับปรุงและพัฒนา

สอดคล้องกับ อมรภัค ปิ่นกำลัง (2562, น. 81-82) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ดังนี้ 1) การไว้วางใจกัน ส่งเสริมการยอมรับและเชื่อถือในความรู้ความสามารถของผู้ร่วมงานให้ความเชื่อมั่นไว้วางใจผู้ร่วมงาน การให้เกียรติซึ่งกันและกัน ผู้บริหารให้ความเป็นกันเองแก่ผู้ร่วมงาน 2) ความยึดมั่นผูกพันให้การสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงาน มีการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผลโดยใช้วิธีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ และสร้างความตระหนักในการทำงานร่วมกัน 4) ความมีอิสระในการปฏิบัติงานเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงานแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานควบคุมการปฏิบัติงานของทีมงาน เพื่อความร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และการบริหารการศึกษาของโรงเรียนตามแผนดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ โชติกา เหมืองอุ่น (2563, น. 63-65) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนสบเปิงวิทยา อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนสบเปิงวิทยา อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ มีความแตกต่างกันไปในแต่ละด้าน กล่าวคือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการจัดสภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการติดต่อสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย 2. กลยุทธ์ในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนสบเปิงวิทยา อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ สรุปได้ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรประกอบด้วยกลยุทธ์ การจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน กลยุทธ์การจัดกิจกรรมเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนักเรียน ในระดับชั้นปฐมวัย กลยุทธ์จัดกิจกรรมเชิญผู้ปกครองเป็นวิทยากรรวมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกลยุทธ์การช่วยเหลือแบ่งเบาหน้าที่ภาระครูในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ส่วนด้านการจัดสภาพแวดล้อม ควรประกอบด้วยกลยุทธ์การสนับสนุนด้านงบประมาณ กลยุทธ์การระดมทรัพยากรในการจัดสภาพแวดล้อมและปรับปรุงสนามเด็กเล่นสำหรับด้านการติดต่อสื่อสาร ควรประกอบด้วยกลยุทธ์การเชิญประชุมในระดับชั้นปฐมวัยก่อนเปิดภาคเรียนและก่อนปิด ภาคเรียนอย่างสม่ำเสมอ กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารส่วนทางด้านตัดสินใจ

ควรประกอบ ด้วยกลยุทธ์ร่วมประมินนักเรียนตามสภาพจริงเกี่ยวกับแฟ้มประจำตัวนักเรียน กลยุทธ์ร่วมวางแผน แสดงความคิดเห็น แก้ปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ และกลยุทธ์การร่วม ประเมินผลการดำเนินงานเพื่อติดตาม ตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้น

โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นโรงเรียนนำร่องในพื้นที่นวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้อง นโยบาย เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ ซึ่งในปัจจุบันโรงเรียนองค์การบริหารส่วน จังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นโรงเรียนขยายโอกาส มีการจัดการเรียนการ สอนตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัย อนุบาล 1-3 จนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีว่าที่ รต.ณัฐจิตกานต์ จันทรโอภาส ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา และนางสุนันทา สุภาวสิทธิ์ ดำรงตำแหน่งรอง ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีครูและบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งสิ้น 62 คน จำนวนนักเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 712 คน ในการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยนั้นมีการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ให้กับนักเรียนในระดับชั้น อนุบาล 1-3 เพื่อส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวมครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 โดยมุ่งเน้นให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ทั้งหน่วยงาน ภาครัฐและเอกชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน และสถานศึกษา ได้แก่การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล การมีส่วนร่วมด้านการปรับปรุงและพัฒนาเกิดพลังสามัคคี ร่วมมือร่วมใจ สะท้อนคิดเพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ แต่จากการ จัดกิจกรรมประชุม ผู้ปกครองระดับปฐมวัย ในปีการศึกษา 2565 และกิจกรรมที่ทางโรงเรียนได้จัดขึ้นเพื่อเปิดโอกาส ให้ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยงานต้นสังกัด ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม โครงการในระดับปฐมวัย ยังขาดความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม และไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ขาดความรู้ความเข้าใจในการประสานความร่วมมือส่งเสริม สนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในด้านต่าง ๆ ส่งผลให้การบริหารจัดการศึกษา ระดับปฐมวัย ขาดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการดำเนินงาน

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยได้เล็งเห็นและตระหนักถึงความสำคัญ ในการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหาร จัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับ

ปฐมวัยโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ได้ข้อมูลสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม
เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
โดยการมีส่วนร่วมให้ดียิ่งขึ้น
2. โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม
3. ผู้บริหารระดับสูงจากต้นสังกัด นักวิชาการ นักการศึกษา ผู้ที่มีความสนใจ สามารถ
นำข้อมูลจากการศึกษาไปปรับประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรหน่วยงานของตนเองได้

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการบริหารจัดการศึกษา และแนวทางการ
การแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองอาสาณักเรียนระดับ
ปฐมวัย ชั้นอนุบาล 1-3 รวมทั้งสิ้น จำนวน 75 คน

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับ
ปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครูระดับปฐมวัย คณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองอาสาระดับปฐมวัย ชั้นอนุบาล 1-3 รวมทั้งสิ้น จำนวน 63 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเคร์จีซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607-610) และสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละกลุ่ม

2. กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิผู้ให้ข้อมูลแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน ตัวแทนผู้ปกครองอาสานักเรียนระดับปฐมวัย จำนวน 1 คน ตัวแทนครูระดับปฐมวัย ชั้นอนุบาล 1-3 จำนวน 1 คน ตัวแทนครูโรงเรียนเทศบาล 2 เฉลิมพระเกียรติ จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 7 คน ที่มีประสบการณ์ความรู้ด้านวิชาการและการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม 4 ด้าน ได้แก่

- 1.1 การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน
- 1.2 การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ
- 1.3 การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล
- 1.4 การมีส่วนร่วมด้านการปรับปรุงและพัฒนา

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการ การประเมินผล การปรับปรุงและพัฒนา

ขอบเขตด้านเวลา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาปีการศึกษา 2565

ขอบเขตด้านสถานที่

โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารจัดการศึกษา หมายถึง ขั้นตอนหรือกระบวนการ วิธีการ แนวทางในการทำงานร่วมกันระหว่างบุคคล องค์กรชุมชนท้องถิ่นและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อดำเนินการระดมทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดในชุมชนท้องถิ่น สามารถพัฒนาผู้เรียน

ในระดับปฐมวัยให้มีพัฒนาการ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้เหมาะสมตามวัย เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุดต่อโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ อำเภอมือง จังหวัด แม่ฮ่องสอน

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในช่วง อายุ 3-6 ปี ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 ที่กำหนดให้การจัดการศึกษาโดยยึดผู้เรียน เป็นสำคัญ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวม ครอบคลุมด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี เหมาะสมตามวัยและมาตรฐานการศึกษาชาติ

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครูระดับปฐมวัย ผู้ปกครองอาสา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ เข้ามามีส่วนร่วมในส่งเสริม สนับสนุนระดม ทรัพยากรทางการศึกษา การสะท้อนคิดการระดมความคิดเห็นเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีเหตุผล ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล และการมีส่วนร่วมด้านปรับปรุงและพัฒนา (PDCA) สามารถ ขับเคลื่อนนำพาโรงเรียนสู่เป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุดต่อการดำเนินงาน

ด้านการวางแผน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู ชุมชน ผู้ปกครองอาสา ระดับปฐมวัย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายกับการบริหาร จัดการศึกษาระดับปฐมวัย เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดนโยบาย เป้าหมาย ขอบข่าย การดำเนินงานร่วมกัน เกิดการระดมความคิดอย่างสร้างสรรค์ในการบริหารจัดการศึกษาระดับ ปฐมวัย เพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติงาน

ด้านการดำเนินการ หมายถึง การดำเนินการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามนโยบาย เป้าหมาย แผนงานและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตามกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ ในการดำเนินการเพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด

ด้านการประเมินผล หมายถึง กระบวนการตรวจสอบ การตัดสินใจ ประเมินติดตามผล และสรุปผลจากการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียน องค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ ตามสภาพจริงที่เกิดขึ้นอย่างตรงไปตรงมา

ด้านการปรับปรุงและพัฒนา หมายถึง การดำเนินการนำผลข้อสรุป จากการประเมิน การบริหารจัดการศึกษามาปรับปรุง แก้ไขและพัฒนา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุด ในการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม

แนวทางการแก้ไขปัญหา หมายถึง แนวทาง หลักการ วิธีการหรือกระบวนการจากการ วิเคราะห์ สังเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิจากการสนทนากลุ่มเพื่อแก้ไข ปัญหาการบริหารจัดการการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมโรงเรียนองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดบ้านจองค์ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้ปกครองอาสา หมายถึง ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยชั้น อนุบาล 1-3 โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ได้รับการคัดเลือกตามมติในการประชุมผู้ปกครอง ประจำปีการศึกษา 2565 เพื่อทำหน้าที่ประสานงาน และให้ความร่วมมือ เพื่อระดมทรัพยากรทางการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนในการบริหารจัดการ การศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ อำเภอมือง จังหวัด แม่ฮ่องสอน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่ทางโรงเรียนองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดบ้านจองค์ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้สรรหาและดำเนินการคัดเลือก แต่งตั้งเข้า มาตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 เพื่อกำกับ ดูแล ส่งเสริมสนับสนุน ประสานความร่วมมือกิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุดต่อสถานศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้ที่เป็นข้าราชการครู ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ศึกษาานิเทศก์ นักวิชาการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองอาสาระดับปฐมวัย หรือเคยเป็นบุคลากร ทางการศึกษาที่มีความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี เพื่อให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ วารสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาและดำเนินการศึกษาตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
2. กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
3. การบริหารจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วม
4. บริบทโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจั่น
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดการวิจัย

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการครบทุกด้านอย่างเหมาะสมตามวัยทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามมาตรฐานการจัดการศึกษา เพื่อเป็นรากฐานที่ดีในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นคนดี มีวินัย ใฝ่เรียนรู้รับผิดชอบต่อสังคม และประเทศชาติ ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ จะกล่าวถึงความหมายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ความสำคัญการจัดการศึกษาปฐมวัย แนวคิด ทฤษฎีปรัชญาการจัดการศึกษาปฐมวัย รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัย และหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามลำดับ

ความหมายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

ได้มีหน่วยงานและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

อุษารัตน์ สาบา (2557, น. 13) ได้ให้ความหมายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไว้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาให้เด็กก่อนเข้าสู่ระบบการศึกษาภาคบังคับ

อาจเป็นการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนโดยใช้หลักสูตรระดับ การศึกษาปฐมวัยของ กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 หรือการศึกษานอกระบบโรงเรียนในรูปแบบของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก

สุริยา คงมั่น (2559, น. 19) ได้ให้ความหมายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไว้ว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย เป็นการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้เด็กได้รับการพัฒนา และเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ การจัดประสบการณ์หรือจัดกิจกรรม สำหรับเด็กปฐมวัยไม่ใช่ การสอนไม่ใช่การเรียนอ่าน คัด เขียน และคิดเลข เพราะการสอนเช่นนั้นเป็น การเรียนรู้ที่อยู่ใน ระดับขั้นต่อไป ซึ่งในระดับชั้นปฐมวัยหากสอนเช่นนั้นจะเป็นการเร่งเด็กให้รับรู้เร็วไปกว่า ธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กซึ่งพัฒนาการของเด็กนั้นจะต้องเป็นไปตามวัยอย่างต่อเนื่อง เรียนรู้ จากง่ายไปสู่ยากไปสู่ความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ พัฒนาการของเด็กแต่ละคนมีความ แตกต่างกันในแต่ละด้าน ประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากบ้านหรือจากที่ครูจัดขึ้นจะทำให้เด็กเกิด การเรียนรู้ด้วยการซึมซับจากประสบการณ์ที่ได้รับ เช่น จากการเล่น การฟัง การสังเกต ตลอดจน การใช้ความคิดในขณะที่ทำกิจกรรม และกิจกรรมที่เด็กจะปฏิบัตินั้น ต้องสอดคล้องเหมาะสมตามวัย

รัตน อินทะชัย (2559, น. 16) ได้ให้ความหมายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไว้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 5 ปี มุ่งส่งเสริมการพัฒนาการตามวัยของเด็กทุกด้าน คือร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

ภาทิมา จิตจตุรพรกุล (2559, น. 16) ได้ให้ความหมายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไว้ว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะ การพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นสถานศึกษาเริ่มแรกที่สังคม มีความคาดหวังที่จะให้เป็นสถานศึกษาในการเริ่มต้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ เพราะเด็กที่มีคุณภาพในวันนี้ย่อมหมายถึงทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของประเทศในอนาคต

โชติกา เหมืองอุ่น (2563, น. 13-16) ได้ให้ความหมายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไว้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กผ่านการเล่นเป็นหัวใจสำคัญ ของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภายใต้การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานของสมอง ผ่านสื่อที่ต้องเอื้อให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่นประสาทสัมผัสทั้งห้า เพื่อพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย และความร่วมมือของครอบครัว ชุมชนและสถานศึกษา สถาบันต่าง ๆ ในสังคมร่วมมือกันในการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการได้เหมาะสม ตามวัย

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาให้กับเด็กในระดับปฐมวัยในช่วงอายุ 3-6 ปี เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและส่งเสริมพัฒนาการครบทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาให้เหมาะสมตามวัย ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ การบูรณาการแบบองค์รวมด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อเตรียมความพร้อมก้าวสู่อนาคต และเติบโตเป็นทรัพยากรที่ดีมีคุณค่าของชาติต่อไป

ความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

อุษารัตน์ สาบา (2557, น. 16-17) กล่าวว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 6 ปี เป็นช่วงวัยที่สำคัญที่สุดของชีวิตที่จะสามารถเรียนรู้และสร้างพัฒนาการทุกด้านของตนเองให้ครบถ้วน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นระยะสำคัญในการวางรากฐานบุคลิกภาพของมนุษย์ ดังนั้น หากเด็กคนใดที่ไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องและเหมาะสมในวัยนี้ย่อมส่งผลทำให้การเรียนรู้ในระยะต่อไปไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร พ่อแม่หรือผู้ดูแลเด็ก มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและสุขภาพจิตของเด็ก มีบทบาทสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก จึงต้องเห็นความสำคัญ เข้าใจธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กในช่วงวัยนี้ เพื่อจะสามารถจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องและส่งเสริมพัฒนาการในแต่ละด้านได้ หากเด็กได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างดีย่อมส่งผลให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต

สุปรณี รัตนราช (2558, น. 24-26) กล่าวว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญและจำเป็นที่สุดของชีวิต เนื่องจากสมองของเด็กอยู่ในช่วงของการเจริญเติบโตสูงสุด ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการอบรมเลี้ยงดูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจธรรมชาติ พัฒนาการและความต้องการขั้นพื้นฐานของเด็ก และการเจริญเติบโตโดยอาศัยหลักการและแนวทางอันดีงามของวัฒนธรรมไทยในการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาจึงจะทำให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและเป็นพลที่ดีของชาติต่อไป

เครือฟ้า สิงห์ทองลา (2558, น. 7) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยให้กับเด็กอายุ 2-5 ปี มีความสำคัญต่อการวางรากฐานของชีวิต เด็กต้องได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างต่อเนื่อง หากเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสม เด็กจะสามารถพัฒนาได้อย่างสมบูรณ์และเต็มตามศักยภาพที่จะทำได้ พร้อมทั้งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

กัลญา แก่นแก้ว (2560, น. 11-12) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญยิ่ง เพราะเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่กำลังเริ่มต้นพัฒนาอย่างเต็มที่ และถ้าได้รับการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ อย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาจะทำให้เด็กเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในอนาคต

อมรรัตน์ บุญเสนอ (2560, น. 14-16) กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย มีความสำคัญต่อการวางรากฐานการพัฒนามนุษย์ เพื่อพัฒนาให้เป็นคนที่มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคมและประเทศชาติ เพราะเด็กปฐมวัยถือได้ว่าเป็นวัยทองของชีวิต หากเด็กได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมกับวัยจะทำให้เขาเติบโตมาอย่างมีคุณภาพ แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากสถาบันทางสังคมทุกสถาบันร่วมมือกัน หากผู้เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยทุกฝ่ายได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว และร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นอย่างดีแล้วก็จะส่งผลให้ได้ประชากรที่มีคุณภาพซึ่งจะเติบโตมาเป็นกำลังแห่งการพัฒนาประเทศได้ในที่สุด

นลินี วรวงษ์ (2562, น. 10-11) กล่าวว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการครอบคลุมการดูแลและการศึกษาที่จัดให้สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญที่สุด และเป็นการปูพื้นฐานทักษะในด้านต่าง ๆ ให้เด็กมีความพร้อมในการที่จะพัฒนาในระดับต่อไป

สุกมล บุญพอก (2564, น. 6-7) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานและแนวคิดของนักปรัชญาการศึกษา นักทฤษฎีและนักจิตวิทยาพัฒนาการ เพื่อที่จะทำให้การจัดประสบการณ์ได้อย่าง เหมาะสม แต่ที่สำคัญคือบทบาทครูจะต้องเป็นผู้รู้จักกระตุ้นให้เด็กได้พัฒนาตนเองทุกด้าน โดยการจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ และการค้นพบด้วยตัวเด็กเอง สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อันนำไปสู่เป้าหมายของการจัด การศึกษาอย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษา เนื่องจากเป็นรากฐานของการจัดการศึกษาทุกระดับ เด็กปฐมวัยควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา เตรียมความพร้อมครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อเติบโตเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป

แนวคิด ทฤษฎี ปรัชญาการจัดการศึกษาปฐมวัย

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้มีนักวิชาการ นักทฤษฎีหลายท่านได้เสนอแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัยไว้ (สรารัตน์ ผาสุก, 2555) ดังนี้

เฟรเดอริค (Froebel) ผู้นำการศึกษาอนุบาลที่ได้รับขนานนามว่าเป็นบิดาการศึกษาปฐมวัยด้วยการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลแห่งแรกขึ้นในประเทศเยอรมนีในปี ค.ศ. 1837 เป็นผู้ริเริ่ม

แนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยให้เป็นไปอย่างมีรูปแบบ กำหนดให้มีการวางแผนการสอน มีหลักสูตรสำหรับการศึกษาปฐมวัย มีการฝึกหัดครู รวมถึงการพัฒนาการสอนเด็กปฐมวัย ด้วยการผลิตอุปกรณ์การสอนที่เรียกว่า ชุดอุปกรณ์ และการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยที่เรียกว่า การงานอาชีพ เฟรเบลเชื่อว่า เด็กมีความสามารถในการสิ่งต่างมาตั้งแต่เกิด เด็กปฐมวัยควรจะเรียนรู้ด้วยการเล่น การแสดงออกอย่างอิสระ เด็กควรได้รับประสบการณ์จากการเรียนรู้ทั้งนอกชั้นและในชั้นเรียน โดยเฉพาะประสบการณ์ที่ได้มาจากการเล่น ด้วยเหตุผลนี้เฟรเบล จึงใช้พื้นฐานความพร้อมของเด็กในการเรียน พัฒนาการตามช่วงอายุ ธรรมชาติของเด็ก และเหตุผลทางคณิตศาสตร์ ที่เฟรเบลมีความสนใจมาจัดทำเป็นชุดของเล่น และกิจกรรมสำหรับเด็กที่สอดคล้องกับวัยของเด็ก โดยเรียกชื่อว่า ชุดอุปกรณ์ (Gifts) และการงานอาชีพ (Occupations)

มอนเตสซอรี (Montessori) เป็นแนวคิดของจิตแพทย์หญิงชาวอิตาลีชื่อ มาเรีย มอนเตสซอรี ผู้เชื่อว่าการให้การศึกษาในระยะแรกไม่ใช่การเอาความรู้ไปบอกเด็ก แต่ควรปลูกฝังให้เด็กได้เจริญเติบโตไปตามความต้องการตามธรรมชาติของเขา เดิมทีเริ่มใช้การสอนนี้กับเด็กที่มีสติปัญญาล่าช้า และพบว่าเด็ก ๆ เหล่านั้นมีพัฒนาการดีขึ้นสามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ส่วนเด็กปกติก็ได้ผลดีมาก เด็กปฐมวัยระยะ 6 ปีแรกของชีวิตเป็นช่วงที่สติปัญญาและพลังจิตของคนเราจะพัฒนาได้สูงสุด มีเสรีภาพในการหาความรู้ตามความสนใจ เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงผ่านการสังเกต และลงมือทำด้วยความเชื่อว่า ความสามารถด้านสติปัญญาขึ้นอยู่กับประสาทสัมผัส แนวคิดนี้จึงให้ความสำคัญกับสื่อ เน้นอุปกรณ์ที่ช่วยพัฒนาประสาทสัมผัสและมโนทัศน์ เด็ก ๆ จะได้ใช้มือจับ บิด หมุน เพื่อให้สมองตอบสนอง เน้นการช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุด เด็กจะรู้จักควบคุมการทำงาน เรียนรู้ทั้งความสำเร็จความล้มเหลว ตลอดจนการหาทางแก้ไขปัญหา โดยไม่ต้องมีคำติชม การให้รางวัลหรือการลงโทษจากผู้ใหญ่ ห้องเรียนแนวนี้อาจจัดสภาพแวดล้อมที่คล้ายกับบ้าน มีห้องต่าง ๆ เช่น ห้องนอน ห้องโถง ห้องครัว แม้กระทั่งสวนให้ได้ออกไปนั่งเล่นทำกิจกรรม เพื่อซึมซับธรรมชาติด้วย เพราะธรรมชาติเป็นสิ่งแวดล้อมสำคัญที่เด็ก ๆ ควรได้วิ่งเล่นปีนป่ายเครื่องเล่นสนาม ดูแลต้นไม้ใบหญ้า เลี้ยงสัตว์ (จิระพันธุ์ พูลพัฒน์, 2549)

รูสโซ (Rousseau) เชื่อว่ามนุษย์เรียนรู้จากประสบการณ์ทางประสาทสัมผัส ดังนั้น การให้การศึกษาที่ดีก็คือการให้เด็กค่อย ๆ ปรับตัวไปตามประสบการณ์จากธรรมชาติ และกระตุ้นให้เด็กเกิดความรู้สึกอยากเห็น และแสวงหาความรู้จากธรรมชาติรอบตัว รูสโซต้องการให้ใช้ธรรมชาติเป็นครูสอนเด็ก เพื่อที่จะให้เด็กเติบโตขึ้นมาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (มาลี เสนาราช, 2553)

สุปราณี รัตนราช (2558, น. 16-20) กล่าวว่า แนวคิดในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องในการอบรมเลี้ยงดู จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจธรรมชาติ

พัฒนาการและความต้องการขั้นพื้นฐานของเด็กให้แก่เด็กปฐมวัย เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความพร้อม และพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับวัย ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานที่สำคัญของชีวิต และพร้อมที่จะได้รับการการศึกษาในระดับต่อไป

กฤษพัฒน์ พัทธัญครรัตน์ (2560, น. 17-20) กล่าวว่า แนวคิดในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กแรกเกิดถึงอายุ 5 ขวบจะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคน ทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา รวมทั้งการสื่อสารและการเรียนรู้หรือเด็กที่มีร่างกายพิการ เพื่อให้เด็กพัฒนาทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยอย่างสมดุล โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายบูรณาการผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสบการณ์สัมผัสทั้งห้าเหมาะสมกับวัย ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขเป็นคนดี และคนเก่งของสังคม สอดคล้อง กับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา สภาพเศรษฐกิจ สังคม โดยความร่วมมือจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน

ผกามาศ มาตย์เทพ (2561, น. 16-18) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยควรคำนึงถึงหลักการ จัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญให้เด็กได้รับการพัฒนา มีการประเมินพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง แนวการจัดประสบการณ์โดยครูต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการ เด็กจิตวิทยาเด็กรู้ถึงการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก

สำนักงานศึกษาธิการภาค 5 กลุ่มพัฒนาการศึกษา (2562, น. 8) ได้สรุปเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปีในลักษณะการอบรมเลี้ยงดูให้ได้รับการพัฒนาความพร้อมในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนการส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสม เพื่อให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นทรัพยากรอย่างมีคุณภาพ และพร้อมที่จะรับการศึกษาในระดับสูงขึ้นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งถือเป็นจุดสำคัญที่ควรมีการวางแผนด้านการศึกษาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก

สุกัญญา แก้วสุชา (2565, น. 43-46) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้เกิดการพัฒนาขึ้นบนแนวคิดหลักสำคัญเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย การทำงานของสมอง การเรียนรู้ และการเล่นของเด็ก โดยหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้

จึงถือ “การเล่น” อย่างมีจุดมุ่งหมาย หลักสูตรฉบับนี้มีแนวคิดในการจัดการศึกษาปฐมวัยดังนี้ แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการ แนวคิดเกี่ยวกับการทำงานของสมอง แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ และการเล่นของเด็ก แนวคิดเกี่ยวกับสื่อและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และแนวคิดเกี่ยวกับ สังคมและวัฒนธรรม บริบททางสังคมและวัฒนธรรม

สรุปได้ว่า แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาให้แก่ เด็กปฐมวัยตั้งแต่อายุ 2 - 6 ปี ในลักษณะการอบรมเลี้ยงดู การเตรียมความพร้อม และบูรณาการ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เน้นเด็กเป็นสำคัญผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายในสภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองเพื่อให้ เด็กเติบโตขึ้นมาเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพของประเทศชาติ

ปรัชญาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นแนวทางพื้นฐานในการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดปรัชญาการศึกษาปฐมวัยไว้ว่า การศึกษา ปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคน ให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทของสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 2)

สรุปได้ว่า ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เป็นการจัดการศึกษาแบบองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู ตามบริบทของชุมชน สังคม วัฒนธรรม ที่เด็กอาศัยอยู่โดยความร่วมมือของครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายเพื่อช่วยส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุด นำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติที่ยั่งยืนต่อไป

รูปแบบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอรูปแบบการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัย ดังนี้

อุษารัตน์ สาบา (2557, น. 13) กล่าวว่า รูปแบบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยนั้น ถูกจัดขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับเด็กในช่วงปฐมวัยที่มีพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การดูแลการเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในแต่ละวัยต่างกัน โดยส่วนใหญ่ แบ่งออกเป็น ศูนย์เลี้ยงเด็ก (Child Care Center) โรงเรียนเด็กเล็ก (Nursery School) และโรงเรียนอนุบาล

(Kindergarten) ทำให้เป็นทางเลือกที่หลากหลายให้แก่พ่อแม่ และผู้ปกครองที่จะส่งเด็กไปสู่ระบบของการได้รับการศึกษา

กัญตยา คนเที่ยง (2557, น. 29-31) กล่าวว่า รูปแบบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มีหลายรูปแบบ ซึ่งมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป อาทิ สถานรับเลี้ยงเด็ก (Nursery) โรงเรียนเตรียมอนุบาล (Nursery School) หรือโรงเรียนอนุบาล (Kindergarten) มีหน้าที่หลักคือ การดูแลเด็กให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยทั้งทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา ผู้ปกครองสามารถเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับเด็กและครอบครัว

ลัมฤทธิ ห้าวหาญ (2558, น. 16-20) กล่าวว่า รูปแบบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย สามารถจัดได้หลายรูปแบบ แต่ไม่ว่าจะจัดอยู่ในรูปแบบใดต่างก็มุ่งเน้นให้เด็กมีพัฒนาการหรือเตรียมความพร้อมที่สำคัญให้กับเด็ก และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอย่างครอบคลุมทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

สรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับช่วงอายุวัยของเด็กที่ผู้ปกครอง ครอบครัว สามารถเลือกได้ตามความเหมาะสม ซึ่งมีการจัดในรูปแบบของศูนย์เลี้ยงเด็ก (Child Care Center) โรงเรียนเตรียมอนุบาล (Nursery School) และโรงเรียนอนุบาล (Kindergarten) ซึ่งมีบทบาทหน้าที่เพื่อเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญามีคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ เติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของประเทศชาติต่อไป

หลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

หลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการครบทุกด้าน มีคุณภาพเต็มตามศักยภาพโดยกำหนดหลักการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 4) ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็ก ตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทย

3. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ

4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข

5. สร้างความรู้ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

สุปราณี รัตนราช (2558, น. 26-29) กล่าวว่า หลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มีความสำคัญเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก จะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอนไปพร้อม ๆ กันทุก ๆ ด้าน หลักการจัดกิจกรรมให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุ การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยของเด็กเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้จัดการศึกษาระดับปฐมวัยต้องคำนึงถึงตลอดจนหลักการจัดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมและพัฒนาเด็กโดยองค์รวม สามารถให้เด็กได้เรียนรู้ และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของเด็กได้ และเด็กสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

เครือฟ้า สิงห์ทองลา (2558, น. 9-10) กล่าวว่า หลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างรอบด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาตามวัย และตามความสามารถของแต่ละบุคคล ทั้งยังให้ครอบครัว ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

กัลญา แก่นแก้ว (2560, น. 16) กล่าวว่า หลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภทโดยยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ พร้อมกับคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชนสังคม และวัฒนธรรมไทย

นลินี วรวัช (2562, น. 11-13) กล่าวว่า หลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นหลักการจัดการศึกษาที่ครูผู้สอนระดับปฐมวัยจะต้องส่งเสริมพัฒนาการรอบด้านให้กับเด็กปฐมวัย พัฒนาเด็กโดยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่เหมาะสมกับวัย ซึ่งจะต้องเน้นเด็กเป็นสำคัญ มีกิจกรรมที่หลากหลาย มีการเรียนรู้ผ่านการเล่นและที่สำคัญต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคลและวิถีชีวิตของเด็ก เพื่อเป็นการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน

สุกิมล บุญพอก (2564, น. 9-10) กล่าวว่า หลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยนั้นเป็นหลักสำคัญในการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องศึกษา

หลักสูตรให้เข้าใจเพราะในการจัดประสบการณ์ให้ เด็กอายุ 3-5 ปี จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู ควบคู่กับการให้การศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคน เพื่อให้เด็ก พัฒนาทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมดุล โดยการจัดกิจกรรม ที่หลากหลาย บูรณาการผ่านการเล่นเพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสนำตนเอง ตามลำดับ ขั้นตอนของการพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข เป็นคนดีและคนเก่งของสังคมต่อไป

สรุปได้ว่า หลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กระดับ ปฐมวัยแบบองค์รวม และบูรณาการการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการลงมือปฏิบัติจริง ยึดเด็ก เป็นสำคัญ ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองอย่างเหมาะสม ตามวัย โดยครู ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็ก มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีร่วมกันในการจัด การศึกษา เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยครบทุกด้าน ควบคู่กับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาระดับ ปฐมวัย

กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพื้นฐานในการจัดการศึกษา ทุกระดับ กฎหมาย และนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จึงเป็นสิ่งที่สำคัญ ที่เป็นแนวทางให้กับครูผู้สอน ผู้เลี้ยงดูเด็ก ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อให้เด็กสามารถพัฒนาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมตามวัย ดังนั้น กฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับ การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในการศึกษาครั้งนี้จะกล่าวถึง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560-2579 นโยบายการจัดการศึกษา แนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ แผนพัฒนาเด็กปฐมวัยจังหวัดแม่ฮ่องสอน หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ตามลำดับ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, 2560. น. 14-15) ดังนี้

1. รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียน จนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

2. รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาดตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนา ร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

3. รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมี คุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติ เกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตาม แผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

4. การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

5. ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสองหรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาดตามวรรคสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา ตามความถนัดของตน

6. ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุน หรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษี รวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สันทัดเงินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็น อิสระ และกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

สรุปได้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 รัฐได้เล็งเห็น ถึงความสำคัญในการจัดการศึกษาเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย ซึ่งเป็นพื้นฐานในการจัดการศึกษาทุกระดับจนถึงการศึกษาภาคบังคับโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย อีกทั้งยังส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินการ การประเมินผล และการปรับปรุงและพัฒนา ทั้งด้านการบริหารจัดการงบประมาณ และจัดตั้งกองทุนทรัพย์ผู้ขาดแคลน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางด้านการศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีวินัย ภูมิใจในชาติและเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตราที่ 6 กำหนดให้ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และการจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนมีการจัดบรรยากาศเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ทักษะในด้านต่าง ๆ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่น และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนากิจการศึกษามีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลดียิ่งขึ้น โดยการระดมทรัพยากรทางการศึกษา ด้านความรู้ ความสามารถประสบการณ์และศักยภาพในการตัดสินใจอย่างสร้างสรรค์ของผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานอื่น ๆ ในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้ สามารถมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยเป็นพื้นฐานคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งในการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยนับได้ว่าเป็นรากฐานที่มีความสำคัญในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บูรณาการการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลภายใต้บรรยากาศการเรียนรู้ ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมหลากหลาย เพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้มีการพัฒนาได้อย่างเหมาะสมตามวัยทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม เคารพในตนเอง เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 4)

สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีเป้าหมายมุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ค่านิยมที่ดีงามในการดำเนินชีวิต มีการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่น และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เข้ามามีส่วนร่วมและบทบาทในการบริหารจัดการศึกษา สามารถพัฒนาการจัดการศึกษาภายใต้สภาพบริบทเชิงพื้นที่ ซึ่งมีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้และมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย เพื่อเป็นรากฐานคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560 – 2579

ยุทธศาสตร์ที่ 3 กล่าวว่า การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของคนทุกช่วงวัย เป็นพันธกิจสำคัญร่วมกันของรัฐ และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในการกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษา มาตรฐานการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้และการวัดและประเมินผลของผู้เรียนในทุกระดับการศึกษา ทุกกลุ่มเป้าหมาย และทุกช่วงวัย เพื่อสร้างและพัฒนาพลเมืองที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์สามารถศึกษาเรียนรู้และพัฒนา ศักยภาพของตนจนถึงขีดสูงสุดตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ เพื่อการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขร่วมกับผู้อื่นในสังคม และการปรับปรุงระบบการผลิตและพัฒนาครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาในทุกระดับและประเภทการศึกษา เพื่อให้ได้ครูดีมีความรู้ทักษะ และความสามารถในการจัดการเรียนการสอน และมีจิตวิญญาณของความเป็นครูเข้าสู่ระบบการศึกษาของประเทศในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดสูงสุดของศักยภาพของแต่ละบุคคลต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. ณ.)

เป้าหมายและตัวชี้วัด มีดังนี้

เป้าหมายที่ 1 ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละของผู้เรียนที่มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น
2. ร้อยละของผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัย และมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น
 - 2.1 ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะและช่วยเหลือสังคมเพิ่มขึ้น
 - 2.2 ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีวินัยเพิ่มขึ้น
3. ร้อยละของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าขึ้นไปที่จัดกิจกรรมสะท้อนการสร้างวินัย จิตสาธารณะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น

เป้าหมายที่ 2 คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละของเด็กแรกเกิด – 5 ปี มีพัฒนาการสมวัยเพิ่มขึ้น
2. ครู/ผู้ดูแลเด็กมีความรู้และทักษะในการดูแลเด็กที่ถูกต้อง จัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านตามวัยเพิ่มขึ้น

3. ร้อยละการอ่านของคนไทย (อายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป) เพิ่มขึ้น
4. ร้อยละของนักเรียนที่มีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไปเพิ่มขึ้น
5. จำนวนผู้เรียนในสาขาเฉพาะที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญระดับสูง ในศาสตร์/สาขาต่าง ๆ เพิ่มขึ้น
6. ประชากรวัยแรงงาน (15 – 59 ปี) มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้น
7. ร้อยละของแรงงานที่ขอเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เพื่อขอระดับคุณวุฒิการศึกษาเพิ่มขึ้น
8. จำนวนผู้สูงวัยที่ได้รับบริการการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น
9. จำนวนสาขาและวิชาชีพที่เปิดโอกาสให้ผู้สูงวัยได้รับการส่งเสริมให้ทำงานและถ่ายทอดความรู้/ประสบการณ์เพิ่มขึ้น

เป้าหมายที่ 3 สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตาม หลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละของศูนย์เด็กเล็ก/สถานศึกษาระดับปฐมวัยที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้คุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น
2. จำนวนสถานศึกษา/สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัย และสมรรถนะของเด็กที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณภาพเด็กปฐมวัยของอาเซียนเพิ่มขึ้น
3. จำนวนสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น
4. จำนวนสถาบันการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 เพิ่มขึ้น
5. จำนวนสถานศึกษา/สถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนภาษาของ ประเทศสมาชิกอาเซียน (+3) เพิ่มขึ้น
6. ร้อยละของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดกระบวนการเรียนรู้เชิงบูรณาการ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น

เป้าหมายที่ 4 แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรมและสื่อการเรียนรู้ มีคุณภาพและ มาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

ตัวชี้วัด

1. จำนวนแหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาให้สามารถจัดการศึกษา/จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น
 2. จำนวนแหล่งเรียนรู้ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชน สถานประกอบการ สถาบันศาสนา มูลนิธิสถาบัน/องค์กรต่าง ๆ ในสังคมเพิ่มขึ้น
 3. จำนวนสื่อสารมวลชนที่เผยแพร่องค์ความรู้หรือจัดรายการเพื่อการศึกษา เพิ่มขึ้น
 4. ร้อยละของชุมชนที่มีการจัดการแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น
 5. มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย สนองตอบ ความต้องการของผู้ใช้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ
 6. จำนวนสื่อตำราเรียนและสื่อการเรียนรู้ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพจากหน่วยงานที่รับผิดชอบเพิ่มขึ้น
 7. จำนวนสื่อตำราเรียนและสื่อการเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนา โดยการมีส่วนร่วมจากภาครัฐและเอกชนเพิ่มขึ้น
 8. จำนวนรายการ/ประเภทสื่อที่ผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ เผยแพร่ผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล จำแนกตามระดับ/ประเภทการศึกษาเพิ่มขึ้น
 9. มีระบบคลังข้อมูลเกี่ยวกับสื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมาตรฐาน สามารถให้บริการคนทุกช่วงวัยและใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างหน่วยงานได้
- เป้าหมายที่ 5 ระบบและกลไกการวัด การติดตามและประเมินผลมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

1. มีระบบและกลไกการทดสอบ การวัดและประเมินความรู้ทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนทุกระดับการศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพ
2. มีระบบติดตามประชากรวัยเรียนที่ขาดโอกาสหรือไม่ได้รับการศึกษาและผู้เรียนที่มีแนวโน้มจะออกกลางคัน
3. จำนวนการเข้าใช้บริการคลังข้อสอบเพื่อการวัดผลการเรียนรู้ตามมาตรฐาน หลักสูตร และมาตรฐานวิชาชีพ จำแนกตามหลักสูตรและระดับชั้นเรียนเพิ่มขึ้น
4. จำนวนผู้เรียนที่ศึกษา/เรียนรู้/อบรมทั้งด้านวิชาการและด้านอาชีพตาม หลักสูตร และเข้ารับการทดสอบและประเมินผลผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มขึ้น

เป้าหมายที่ 6 ระบบการผลิตครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาได้มาตรฐานระดับสากล
ตัวชี้วัด

1. มีฐานข้อมูลความต้องการใช้ครูแผนการผลิตครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา
ในระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2560 – 2569) จำแนกตามสาขาวิชา ขนาดสถานศึกษา และจังหวัด
2. สัดส่วนของการบรรจุครูที่มาจากการผลิตครูในระบบปิดเพิ่มขึ้น
3. มีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เอื้อให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาอื่นและพัฒนา
เพิ่มเติมเพื่อเข้าสู่วิชาชีพครู

เป้าหมายที่ 7 ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะตาม
มาตรฐาน

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละของครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ/ประเภทการศึกษาได้รับการ
พัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
2. ร้อยละของครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการพัฒนาให้สอดคล้อง
กับความต้องการและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเพิ่มขึ้น
3. ระดับความพึงพอใจของครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการพัฒนา
สมรรถนะและการใช้ประโยชน์จากการพัฒนาเพิ่มขึ้น
4. มีระบบการคัดเลือกบุคคลเพื่อเป็นอาจารย์ในสถาบันผลิตครูและการพัฒนาให้มี
ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาและเทคนิคการสอน

นโยบายการจัดการศึกษา แนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็ก
ปฐมวัย

เพื่อให้สถานศึกษาและครูมีแนวปฏิบัติพื้นฐานนำไปใช้วางแผนงานในการขับเคลื่อน
การจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างเหมาะสมและสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ
และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาการพัฒนาคุณภาพเด็กในช่วงปฐมวัย โดยให้ยึดหลักการ
สำคัญ คือการพัฒนาเด็กแบบองค์รวม (Holistic Development) ให้เด็กมีพัฒนา 4 ด้าน ประกอบด้วย
ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัย รวมทั้งพัฒนาด้านตัวตน
(Self Development) พัฒนาทักษะสมอง (Executive Function: EF) ให้มากขึ้น เพื่อให้เด็กรู้สึก
มีคุณค่า มีความเชื่อมั่นและภูมิใจในตนเอง เป็นเด็กที่คิดเป็น มีเหตุผลผลและรู้จักควบคุมกำกับตนเอง

ทั้งนี้ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาและครู (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, ออนไลน์) ดังนี้

ด้านสถานศึกษา ได้กำหนดแนวปฏิบัติไว้ 6 เรื่องหลัก ได้แก่

1. เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้เด็กฝึกใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การวางแผนลงมือทำ นำเสนอและสะท้อนความคิดเห็น ฯลฯ โดยครูเป็นผู้สนับสนุนและร่วมเรียนรู้ไปพร้อมกับเด็ก ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงบริบทของตัวเด็กและสังคมที่เด็กอาศัย
2. จัดประสบการณ์ หรือกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ยืดหยุ่น สอดคล้องกับ พัฒนาการหรือปรับเปลี่ยนตามความสนใจ สถานการณ์ บริบทหรือวิถีชีวิตจริงของเด็ก
3. จัดหาหรือพัฒนาสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ รวมถึงแหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ ให้เด็ก มีโอกาสได้เรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลาย ทั้งการเล่นอิสระ การเล่นร่วมกันและการเล่นที่มี ข้อตกลง
4. จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ เชิงบวก อบอุ่น ปลอดภัย เป็นมิตร มีอิสระและท้าทาย ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างเด็กกับเด็ก และเด็กกับครู
5. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเอง รู้เท่าทันความก้าวหน้า และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ การวิจัยและพัฒนาสื่อ รูปแบบ วิธีการหรือนวัตกรรมสำหรับการจัดการ ศึกษาปฐมวัย
6. ประสานความร่วมมือและสร้างความรู้ความเข้าใจ ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา กับพ่อ แม่ ครอบครัวยุ และชุมชน ในการดูแล พัฒนาและจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ด้านครู ได้กำหนดแนวปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับครู 5 เรื่องหลัก ดังนี้

1. ครูมีอยู่จริง ครูคุณภาพ ครูเพื่อศิษย์ มีจิตวิญญาณความเป็นครู ต้องเชื่อมั่นว่าเด็ก ทุกคนมีศักยภาพมุ่งมั่น กล้าทำเพื่อเปลี่ยนแปลงให้เกิดสิ่งใหม่ที่ดีกว่าเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่พึ่ง ทางใจ มีปฏิสัมพันธ์เชิงบวก
2. เด็กมีอยู่จริง เด็กได้คิดวางแผน ทำ แก้ปัญหาด้วยตนเอง และเป็นที่ยอมรับ พ่อแม่ และครูต้องส่งเสริมสร้างความมีตัวตนให้กับเด็กเคารพในความรู้สึกรักนึกคิดของเด็ก กระตุ้นให้เด็ก อยากเรียนรู้และตั้งเป้าหมายเอง ให้เด็กมีโอกาสตัดสินใจและเรียนรู้ผลจากการตัดสินใจ มีความภาคภูมิใจในตนเอง และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน

3. หลักสูตรมีอยู่จริง ให้โอกาสการเรียนรู้และความสำเร็จแก่เด็ก หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยต้องสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ช่วยให้เด็กมีความพร้อมพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้และมีทักษะชีวิต

4. ครอบครัวมีอยู่จริง ครอบครัวอบอุ่น ปลอดภัย มีส่วนร่วมพัฒนาเด็ก เด็กปฐมวัยจะได้รับการพัฒนาจากครอบครัวเป็นลำดับแรก ดังนั้น การพัฒนาเด็กปฐมวัยครอบครัวและสถานศึกษาต้องร่วมมือใกล้ชิด สื่อสารเชิงบวกสร้างความรู้ความเข้าใจ พัฒนาทักษะแลกเปลี่ยนข้อมูลประสบการณ์และให้กำลังใจกันและกัน

5. เพื่อนร่วมงานมีอยู่จริง ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมพัฒนา ร่วมรับผิดชอบ เพื่อสร้างความร่วมมือทั้งภายในและนอกสถานศึกษาพัฒนาการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ ครูจะต้องทำงานร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยการพัฒนาจะเน้นที่เด็กเป็นสำคัญ

แผนปฏิบัติการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563-2565

แผนปฏิบัติการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563-2565 ส่วนที่ 3 จากข้อกำหนดของกฎหมายที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดทำแผนปฏิบัติการของหน่วยงานให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย และจากการศึกษา วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและบริบทที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งพบว่า มีประเด็นสำคัญสำหรับการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านโอกาสทางการศึกษา ด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ดังนั้นในการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563-2565 ฉบับนี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการดำเนินงาน คือนำสาระสำคัญของ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย (พ.ศ. 2561- 2564) ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.) แล้วเฉพาะนโยบายด้านเด็กปฐมวัย ยุทธศาสตร์และเป้าหมายการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามาใช้เป็นกรอบทิศทางของการจัดทำ แผนปฏิบัติการฉบับนี้ดังมีรายละเอียด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563, ออนไลน์) ดังนี้

หลักการของแผน

1. ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางการพัฒนาโดยจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับการทำงานของสมอง ผ่านการเล่น การลงมือทำกิจกรรมและกิจวัตรประจำวันอย่างมีความสุข ภายใต้บรรยากาศที่อบอุ่น ปลอดภัย เพื่อให้เด็กปฐมวัยทุกคนมีพัฒนาการที่ครอบคลุมทั้งร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับ วัย อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และต่อเนื่อง

2. ยึดการถ่ายทอดเป้าหมายการพัฒนาจากยุทธศาสตร์ชาติสู่กระทรวงและระดับพื้นที่ โดยนำเป้าหมายการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติ “พัฒนาคนในทุกมิติ และในทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี คนเก่งและมีคุณภาพ” และแผนระดับชาติเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งจะมีการถ่ายทอดเป้าหมายมาสู่เป้าหมายของแผนปฏิบัติการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ และจะมีการถ่ายทอดไปยังแผนระดับภาคและระดับจังหวัด เพื่อนำสู่การพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามลำดับต่อไป

3. ยึดการทำงานแบบบูรณาการ โดยเน้นให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงชุมชนมีส่วนร่วมหรือเป็นภาคีเครือข่ายการทำงานร่วมกัน ในการจัดบริการการศึกษา และส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานทุกสังกัด จัดการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และพื้นที่

4. ยึดการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ เพิ่มช่องทางการให้บริการ และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย วิสัยทัศน์ เด็กปฐมวัยทุกคน มีพัฒนาการสมวัย มีความพร้อมในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

พันธกิจ

1. สร้างโอกาสการเข้าถึงบริการศึกษาปฐมวัย
2. พัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

แห่งชาติ

3. พัฒนาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการ
4. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาปฐมวัยของบุคคล ชุมชนและหน่วยงานสังกัดอื่น ยุทธศาสตร์

ธรรม

1. สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาปฐมวัยอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเป็น
2. พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย
3. ส่งเสริมและพัฒนาพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย
4. ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนา และเผยแพร่องค์ความรู้ สื่อ นวัตกรรม

การจัดการศึกษาปฐมวัย

5. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย
6. จัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาปฐมวัย
7. ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย

แผนพัฒนาเด็กปฐมวัยจังหวัดแม่ฮ่องสอน (พ.ศ. 2563 - 2565)

วิสัยทัศน์

เด็กปฐมวัยในจังหวัดแม่ฮ่องสอนทุกคนมีพัฒนาการอย่างรอบด้านเต็มศักยภาพ มีทักษะชีวิตบนพื้นฐานของความเป็นไทย

พันธกิจ

1. สร้างโอกาสการเข้าถึงบริการศึกษาปฐมวัย
2. พัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
3. พัฒนาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการ
4. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาปฐมวัยของบุคคล ชุมชนและหน่วยงานสังกัดอื่น
5. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีทักษะชีวิต เรียนรู้และสืบสานศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

เป้าประสงค์หลัก

1. เด็กปฐมวัยได้รับบริการด้าน การศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเป็นธรรม
2. เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาให้มี พัฒนาการรอบด้าน สมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
3. ผู้บริหาร ครูและผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ได้รับการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาให้มีความรู้ ทักษะและเจตคติที่ถูกต้อง ในการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างมี คุณภาพ
4. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีคุณภาพ ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ
5. เด็กปฐมวัย ได้รับการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาทักษะชีวิต เรียนรู้และสืบสานศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของ ท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาปฐมวัยอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเป็นธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้
นวัตกรรมการจัดการศึกษาปฐมวัย

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย

ยุทธศาสตร์ที่ 6 จัดระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาปฐมวัย

ยุทธศาสตร์ที่ 7 ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องให้เอื้อต่อการจัดการศึกษา
ปฐมวัย

ยุทธศาสตร์ที่ 8 ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีทักษะชีวิต เรียนรู้
และสืบสานศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

สรุปได้ว่า นโยบายและแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็ก
ปฐมวัย เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา และการปฏิรูปการศึกษาระดับปฐมวัย โดยเน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ ผ่านการลงมือปฏิบัติกิจกรรมและการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีทักษะชีวิต ทักษะการคิด
วิเคราะห์ สังเคราะห์ มีคุณธรรม จริยธรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ส่งเสริมพัฒนาการ
รอบด้าน เต็มตามศักยภาพอย่างเหมาะสมตามวัย สืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น
และเติบโต เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของชาติต่อไป

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้มีความ
สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม ค่านิยมในการดำเนินชีวิต รู้เท่าทัน
ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี การสื่อสารสนเทศในศตวรรษ ที่ 21 อย่างมีประสิทธิภาพ
และประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา หลักการ และจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้
ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม
และสติปัญญาที่เหมาะสมตามวัย มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการจัดการศึกษา
ปฐมวัย และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ในการศึกษาครั้งนี้ จะนำเสนอวิสัยทัศน์การศึกษาระดับ
ปฐมวัย ปรัชญาการศึกษาระดับปฐมวัย หลักการศึกษาระดับปฐมวัย มาตรฐานและคุณลักษณะอัน
พึงประสงค์ ตามลำดับ

วิสัยทัศน์การศึกษาระดับปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560
กล่าวว่าหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ
สังคมและสติปัญญาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมี
ความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เป็นคนดีมีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือของสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 3)

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย กล่าวว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้อิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรักความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 2)

หลักการศึกษาระดับปฐมวัย กล่าวว่า เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพและเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 4) ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็ก ตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทย
3. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข
5. สร้างความรู้ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

กัลยา แก่นแก้ว (2560, น. 16) กล่าวว่า หลักการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท โดยยึดหลักการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญพร้อมกับคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชนสังคม และวัฒนธรรมไทย

นลินี วรวงษ์ (2562, น. 11-13) กล่าวว่า หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นหลักการจัดการศึกษาที่ครูผู้สอนระดับปฐมวัยจะต้องส่งเสริมพัฒนาการรอบด้านให้กับเด็กปฐมวัยพัฒนาเด็ก

โดยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่เหมาะสมกับวัย ซึ่งจะต้องเน้นเด็กเป็นสำคัญ มีกิจกรรมที่หลากหลาย มีการเรียนรู้ผ่านการเล่นและที่สำคัญต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคล และวิถีชีวิตของเด็ก เพื่อเป็นการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน

มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี กำหนดมาตรฐานจำนวน 12 มาตรฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 26) ดังนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย 2 มาตรฐาน คือ
 - มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
 - มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ
 - มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
 - มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว
 - มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
3. พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ
 - มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
 - มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
4. พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน คือ
 - มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
 - มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้
 - มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
 - มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

คุณลักษณะที่พึงประสงค์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 น. 6) ดังนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย

- 1) ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขภาพดี
- 2) ใช้อวัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์กัน
2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ
 - 1) มีความสุขและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย
3. พัฒนาการด้านสังคม
 - 1) รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว
 - 2) ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
4. พัฒนาการด้านสติปัญญา
 - 1) สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย
 - 2) สนใจเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว

สรุปได้ว่า หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มุ่งส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัยครบทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาตามมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สืบพื้นฐานคุณธรรม จริยธรรม กล้าแสดงออก มีภาวะผู้นำ ผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีระเบียบวินัยในตนเอง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี เติบโตเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไปในอนาคต

การบริหารจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วม

การบริหารจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง อาสา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินการ การประเมินผล การปรับปรุงและพัฒนา เพื่อขับเคลื่อนนำพาโรงเรียนสู่เป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุดต่อการดำเนินงาน ซึ่งในการวิจัยนี้จะกล่าวถึงความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ความสำคัญของการมีส่วนร่วม รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม แนวคิดทฤษฎี ที่เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมและประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตามลำดับดังนี้

ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

ดวงเดือน วินิจัย (2561, น. 31-32) ได้ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ร่วมกัน

นันทรัตน์ เกตุพงษ์พันธ์ (2562, น. 8-11) ได้ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง การที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับองค์กรใดองค์หนึ่ง โดยการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์จากการดำเนินงานหรือการพัฒนา

อมรภักดิ์ ปิ่นกำลัง (2562, น. 12-16) ได้ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ได้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหา ร่วมกำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ขององค์กร พร้อมทั้งร่วมดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งประกอบด้วย การไว้วางใจกัน ความยึดมั่นผูกพัน การตั้งเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกัน และความมีอิสระในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามเป้าหมายขององค์กร

วิบูลธอร์ นิลพิบูลย์ (2563, น. 15-21) ได้ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง กระบวนการทำงานที่เปิดโอกาสให้บุคคล ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีส่วนร่วมคิดตัดสินใจร่วมวางแผน ร่วมทำงาน ร่วมรับผิดชอบ และแสดงความคิดเห็น ในการวางแผน โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน ซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกัน ผูกมัด และตกลงทางใจร่วมกันในการบริหารโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย

โชติกา เหมืองอุ่น (2563, น. 16-18) ได้ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง กระบวนการของทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ ส่วนร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษาปฐมวัย และส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยร่วมกันทำงานอย่างมีระบบในการวางแผน ส่งเสริม สนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข พร้อมเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามาเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง และโรงเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และร่วมมือกันในการพัฒนาเด็ก

ศฤงคาร ใจปันทา (2564, น. 112-113) ได้ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ฝ่ายบริหารขององค์กรมีแนวคิดของการใช้การมีส่วนร่วมของคนที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมบริหารในลักษณะของการมีส่วนร่วม เช่น ร่วมคิดและตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ หรือการกำหนดกติกา หรือร่วมงานบริหาร ที่จะให้ผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วม

พรเทพ เหมรณนที (2564, น. 10-12) ได้ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็น โดยทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งการที่ให้บุคคลมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน นับว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสถานศึกษา

รัชพรรณ กันทะเนตร (2565, น. 41-44) ได้ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนหรือกลุ่มบุคคล สถานศึกษาหรือหน่วยงานของรัฐ ที่มีแนวคิดหรือ จุดมุ่งหมายที่เหมือนกันเข้ามาดำเนินการร่วมกันให้แล้วเสร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด แล้วรับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งต้องเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วม ในการประเมินผล

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึงการเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครูบุคลากร ชุมชน ผู้ปกครอง องค์กรหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายกับการบริหาร จัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินการ การประเมินผล และการปรับปรุง และพัฒนา การระดมทรัพยากรทางการศึกษา การตัดสินใจร่วมกันอย่างสร้างสรรค์มีเหตุผล สามารถขับเคลื่อนและนำพาสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้สรุปความสำคัญของการมีส่วนร่วม ดังนี้

ทับทิม แสงอินทร์ (2559, น. 28-29) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารแบบมี ส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพองค์กร การมีส่วนร่วม ต้องเกิดจากความเต็มใจ ความสมัครใจ สามารถตัดสินใจได้เอง การมีส่วนร่วมจะช่วยลดความ ขัดแย้ง เกิดความรู้สึกร่วมกัน รู้สึกเป็นเจ้าของมากขึ้น จึงจะทำให้การพัฒนาเกิดความยั่งยืน

กาญจนา เอียดสุข (2560, น. 19-21) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารแบบมี ส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญกับกระบวนการพัฒนาและเรียนรู้ศักยภาพของ แต่ละบุคคล โดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมแก้ปัญหา หรือพัฒนาให้มีแนวโน้มที่ดีขึ้นพัฒนา ด้านต่าง ๆ จะก่อให้เกิดความสมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ต่อคนในชุมชนนั้น ๆ

อมรภัค ปิ่นกำลัง (2562, น. 22-27) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารแบบมี ส่วนร่วมไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญในการบริหารองค์การอย่างยิ่ง เนื่องจาก ผู้บริหารระดับสูงหรือผู้บังคับบัญชาได้เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วม

ในการบริหาร มีอิสระในการทำงาน ตลอดจนสามารถเสนอความคิดเห็น เพื่อร่วมกันแก้ปัญหา ย่อมเป็นแรงจูงใจให้ผู้ที่บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกรักผูกพัน และร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงาน ขององค์กร ส่งผลให้องค์กรประสบผลสำเร็จต่อไป

วิบูลธ นิลพิบูลย์ (2563, น. 21-29) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารแบบมี ส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพองค์กร การมีส่วนร่วมต้อง เกิดจากความเต็มใจ ความสมัครใจ สามารถตัดสินใจได้เอง การมีส่วนร่วมจะช่วยลดความขัดแย้ง เกิดความรู้สึกรักผูกพัน รู้สึกเป็นเจ้าของมากขึ้น จึงจะทำให้การพัฒนาเกิดความยั่งยืน

พรเทพ เหมรณนธ์ (2564, น. 12-18) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารแบบมี ส่วนร่วมไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญต่อผู้บริหาร การทำงานในองค์กรจะไม่ ประสบความสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายได้ ถ้าปราศจากการร่วมมือร่วมใจของบุคลากรทุกคนเข้ามา มีส่วนร่วมและประสานงานกันอย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อมุ่งประโยชน์ให้แก่องค์กร การสร้างบรรยากาศทำงานแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ และรับผิดชอบ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความเข้าใจในปัญหา ของหน่วยงาน การบริหารแบบการมีส่วนร่วมเน้น ความสำคัญในการจูงใจผู้ทำงานและการสร้าง องค์กรไปสู่เป้าหมายนั้น องค์กรจึงถูกสร้างขึ้นมาจากความต้องการของผู้ทำงาน ก่อให้เกิด ความสามัคคีระหว่างผู้บริหารงานและผู้ร่วมงานทุกระดับในองค์กร ช่วยลดความขัดแย้ง ในการทำงาน เพิ่มพูนความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากขึ้น สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ช่วยให้ผู้ร่วมงาน มีสุขภาพจิตดี เป็นการจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในโครงการได้มีส่วนร่วม และมีความสำคัญในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบและร่วมมือในการพัฒนาองค์กรที่ปฏิบัติอยู่ด้วย ความเต็มใจ

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริม และพัฒนาเพื่อนำพาสถานศึกษา หน่วยงาน องค์กรให้ประสบผลสำเร็จ บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน ก่อให้เกิดความรักความสามัคคีในองค์กร ลดความขัดแย้ง เกิดการเคารพ ในคุณค่าของตนเองและผู้อื่น การยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งประกอบด้วยด้านต่าง ๆ คือ การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านการประเมินผล ด้านการปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงส่งต่ออย่างยั่งยืน

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ได้มีนักการศึกษา นักวิชาการหลายท่านได้สรุปรูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ในลักษณะต่าง ๆ ไว้ดังนี้

นงคราญ สุक्रमณี (2557, น. 12-18) ได้กล่าวถึง รูปแบบ แนวคิด ลักษณะ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งสามารถจำแนกตามกระบวนการบริหาร แบ่งออกเป็น 7 ระดับ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมในการจัดองค์กร
4. การมีส่วนร่วมในการสื่อสาร
5. การมีส่วนร่วมในการใช้อิทธิพล
6. การมีส่วนร่วมในการประสานงาน
7. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

จำแนกตามกิจกรรมที่เข้าร่วม แบ่งออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมประชุม
2. การมีส่วนร่วมในการออกเงิน
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ
5. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักนำ
6. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน

จำแนกตามระดับความเข้มของการมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมเทียม
2. การมีส่วนร่วมบางส่วน
3. การมีส่วนร่วมที่แท้จริง

จำแนกตามวิธีการมีส่วนร่วม มี 2 วิธี ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง
2. การมีส่วนร่วมโดยอ้อม

สุภัททา อินทรศักดิ์ (2561, น. 24-27) ได้กล่าวถึง รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่สามารถจำแนกออกเป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมคิด คือ การมีส่วนร่วมศึกษาปัญหา สาเหตุและความต้องการร่วมคิดค้นหาแนวทาง เพื่อแก้ไขปัญหาและร่วมตัดสินใจในการวางแผนแก้ไขปัญหา
2. การมีส่วนร่วมวางแผน คือ การร่วมลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดแผนและโครงการ เพื่อแก้ไขปัญหาและมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน รวมถึงการจัดหาทรัพยากร

3. การมีส่วนร่วมดำเนินการ คือ มีการดำเนินงานในกิจกรรมนั้น ๆ ตามภารกิจหน้าที่ที่กำหนดร่วมกัน ออกเงินงบประมาณ สิ่งของ ให้คำแนะนำ ให้ความรู้ร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหา

4. การมีส่วนร่วมประเมินผล คือ มีการติดตามและประเมินผล เพื่อการปรับปรุงและพัฒนางานร่วมกัน

5. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ คือ ความสำเร็จอันเกิดจากการบริหารจัดการร่วมกัน มีความพึงพอใจและชื่นชมในผลสำเร็จนั้น ๆ ร่วมกัน เช่น การร่วมแสดงความยินดี การยกย่อง ให้เกียรติการมอบรางวัล ฯ

คีธ (Keith, 1989, pp. 160-165) ได้เสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมมี 6 แบบ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

รูปแบบที่ 1 การบริหารแบบปรึกษาหารือ (Consultative Management) เป็นการบริหารที่ฝ่ายบริหารปรึกษาหารือที่จะตัดสินใจ โดยฝ่ายบริหารจะกระตุ้นให้ผู้ได้บังคับบัญชาคิดในประเด็นที่ตนเองต้องการปรึกษา แต่โดยทั่วไปมักจะกระตุ้นให้คิดในแง่มุมที่สนับสนุนความคิดของตนเอง หลังจากนั้นจึงตัดสินใจ การบริหารแบบนี้ผู้บริหารมักจะไม่นำทุกเรื่องมาปรึกษาหารือกับผู้ได้บังคับบัญชา แต่จะสร้างบรรยากาศให้เป็นบรรยากาศของการปรึกษาหารือ ซึ่งสิ่งที่จำเป็นสำหรับการบริหารลักษณะนี้คือ การที่ฝ่ายบริหารควรยอมรับความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชาอย่างแท้จริง และผู้ได้บังคับบัญชาจะได้เห็นว่าความคิดของพวกเขาเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์

รูปแบบที่ 2 การบริหารแบบประชาธิปไตย (Democratic Management) เป็นการบริหารที่ใช้ความคิดจากกลุ่มให้เป็นประโยชน์ โดยให้ทุกคนในกลุ่มมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นแต่ละคน มีเสียงหนึ่งเสียงเท่ากัน (One Man-One Vote) การตัดสินใจมาจากมติของกลุ่มโดยสมาชิกทุกคน มีอิสระที่จะแสดงความคิดเห็นและโน้มน้าวคนอื่น ๆ อย่างไรก็ดีตามผู้บริหารแบบประชาธิปไตยอาจใช้ สิทธิที่จะไม่ปฏิบัติตามความเห็นของกลุ่มได้กรณีที่ความเห็นนั้นไม่สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน

รูปแบบที่ 3 การบริหารแบบคณะทำงาน (Work Committees) เป็นการบริหารที่นำมาใช้แก้ปัญหา และพัฒนางาน เช่น บริษัทต้องการเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น ต้องการลดค่าใช้จ่ายในการผลิตลงต้องการลดอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานลง เป็นต้น ปัญหาและความต้องการเหล่านี้สามารถใช้การบริหารแบบคณะทำงานเข้ามาปรับปรุงแก้ไขได้ โดยการตั้งคณะทำงานให้มีหน้าที่ศึกษาหาวิธีการในการแก้ไขปรับปรุง โดยปกติคณะทำงานจะประกอบด้วยฝ่ายบริหารและพนักงาน แต่ก็อาจเป็นฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง โดยคณะทำงานอาจเป็นคณะทำงานกลุ่มเล็ก ๆ หรือคณะทำงานคณะ

ใหญ่ที่ให้งานทุกคนร่วมเป็นคณะทำงาน ทั้งนี้แล้วแต่เรื่องที่ต้องการแก้ไขปรับปรุง ตัวอย่างของคณะทำงานได้แก่ คณะทำงานเพื่อปรับปรุงการทำงาน คณะทำงานกลุ่มควบคุมคุณภาพ คณะทำงานเพื่อความปลอดภัย เป็นต้น

รูปแบบที่ 4 การบริหารแบบให้ข้อเสนอแนะ (Suggestion Programs) เป็นการบริหารที่มุ่งใช้ความเห็นของแต่ละบุคคลให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางาน โดยคนงานเขียนข้อเสนอแนะลงในแบบฟอร์มและส่งให้ฝ่ายบริหาร เช่น ส่งไว้ที่กล่องรับข้อเสนอแนะ วิธีการนี้หน่วยงานจะได้ความคิด และวิธีการต่าง ๆ ที่สามารถนำมาแก้ปัญหาและพัฒนางานของหน่วยงานได้ โดยผู้เป็นเจ้าของความคิดจะได้รับรางวัลตอบแทน

ซัชกิน (Sashkin, 1982, pp. 110-112) ได้เสนอรูปแบบวิธีสำคัญ 4 ประการ ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย (Participation in Goal Setting) หมายถึง การที่ผู้ปฏิบัติงานทั้งในระดับบุคคล ระดับผู้บังคับบัญชาหรือระดับกลุ่ม ได้มีส่วนร่วมในงานในการกำหนดเป้าหมายของงานเพื่อที่พวกเขาจะได้พยายามทำให้งาน หรือผลการปฏิบัติงานนั้นบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และเกิดผลงานที่ดี

2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in Decision Making) เป็นการมีส่วนร่วมของผู้ได้บังคับบัญชาในการมีส่วนร่วมให้คำปรึกษาหรือในหลาย ๆ โอกาส มีอิทธิพล ในการกำหนดเป้าหมายของงาน มีส่วนร่วมรับผิดชอบในทางเลือกของวิธีการตัดสินใจ ตลอดจนตรวจสอบและประเมินทางเลือกในการตัดสินใจต่าง ๆ

3. การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (Participation in Problem Solving) เป็นความต้องการ ของผู้ได้บังคับบัญชาเป็นผู้มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล พัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนาปรับปรุงงาน

4. การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง (Participation in Change) การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ จะมีความยากและซับซ้อนและถือเป็นจุดที่สำคัญที่สุด ซึ่งรูปแบบนี้จะมาหลังจากการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา โดยทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ได้บังคับบัญชานั้นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้าง วิเคราะห์ และแปลความหมายของข้อมูลองค์การ เพื่อที่จะทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาขององค์การ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาองค์การ ซึ่งความหมายของงานนั้นจะเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความรู้สึกท้าทายให้กับพนักงาน เป็นเงื่อนไขอีกอย่างหนึ่งที่จำเป็นสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพของงานตามหลักวิทยาศาสตร์

อรรถชัย กาหลง (2564, น. 12-13) ได้กล่าวถึงรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การรับผิดชอบบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยตนเองในระดับที่แตกต่างกันในลักษณะต่าง ๆ เช่น การมีส่วนร่วม กำหนดนโยบาย เป้าหมายในการจัดการศึกษา ร่วมกับสถานศึกษา การมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์ สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา การมีส่วนร่วม สร้างความรู้ในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องที่มีหน้าที่รับผิดชอบ และวิธีการดำเนินการ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามแผนงาน โครงการ โดยมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การประเมินผล และเป็นที่ยอมรับและเห็นชอบจากทุกฝ่าย เป็นไปด้วยความเต็มใจและเสียสละ โดยปราศจากผลประโยชน์ใด ๆ เพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จมากที่สุด

ไชยา หานุกาพ (2564, น. 43-52) ได้กล่าวถึงรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะประสบผลสำเร็จได้ทั้งนี้เพราะการบริหารหรือกิจกรรมนั้น ๆ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ แม้ระดับในการมีส่วนร่วมจะแตกต่างกันไปบ้างก็ตาม ดังนั้น การใช้หลักกว้าง ๆ เป็นเกณฑ์ แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมจึงช่วยให้เห็นภาพของการบริหาร แบบมีส่วนร่วมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ชิตินันดา สิงห์แก้ว ได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA : กรณีศึกษา โรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนยังมีปัญหาขาดการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ขาดการ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง ส่วนการพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA ของโรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบนั้น ต้องมีการพัฒนาและจัดทำ เอกสารคู่มือที่สมบูรณ์ มีการกำหนด หลักเกณฑ์การประเมินมีแบบฟอร์มเอกสารการประเมิน และแบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียนให้ชัดเจนตามวงจร PDCA เพื่อใช้ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดป่าตึง ห้วยยาบต่อไป

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา และวิเคราะห์รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ นักวิชาการ และนักการศึกษาหลายท่านนำมาสังเคราะห์ สามารถสรุปได้ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการวางแผน เป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายกับการบริหารจัดการศึกษาในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดขอบข่ายในการดำเนินงานร่วมกัน เกิดการระดมพลังความคิดอย่างสร้างสรรค์ และกำหนดขั้นตอนการวางแผนในการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติงาน

2. ด้านการดำเนินการ เป็นการร่วมกันดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามแผนงาน และวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนดไว้ ตามกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการในการดำเนินการ เพื่อให้การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

3. ด้านการประเมินผล เป็นกระบวนการตรวจสอบ การตัดสินใจ ประเมินติดตามผล และสรุปผลจากการดำเนินการบริหารแบบการมีส่วนร่วม ตามสภาพจริงที่เกิดขึ้นอย่างตรงไปตรงมา

4. ด้านการปรับปรุงและพัฒนา เป็นการดำเนินการนำผลข้อสรุปจากการประเมินการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุดในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ได้มีนักการศึกษา นักวิชาการ นักทฤษฎี ได้สรุปแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

จิราภรณ์ เพชรทัต (2558, น. 18-23) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่าแนวคิดที่สำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม นั้น เกิดจากการที่องค์กรต่าง ๆ พยายามแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพและเน้นความคุ้มค่า โดยอาศัยพื้นฐานธรรมชาติของมนุษย์ที่มีความต้องการเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญขององค์กร เน้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการทำงานระดับต่าง ๆ มอบหมายอำนาจหน้าที่ สร้างความเข้าใจในการดำเนินงานร่วมกัน และร่วมกันรับผิดชอบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

อติติยา ไชยฤทธิ์ (2560, น. 10-11) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐ สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล โดยการออกไป สันทนา พูดคุย หรือเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการของรัฐ ซึ่งไม่รวมถึงบุคลากรภาครัฐ ที่อยู่ในหน่วยงานที่รับผิดชอบในประเด็นสาธารณะหรือประเด็นการพัฒนาในพื้นที่หรือการดำเนินโครงการของรัฐประชาชน เป็นสื่อกลางให้ประชาชนสามารถเข้าถึงผู้ตัดสินใจ และรับฟังความคิดเห็น พร้อมมุมมองต่าง ๆ โดยภาครัฐทำให้เห็นและเชื่อได้ว่ามุมมองและสิ่งที่ประชาชน ให้ความเห็นหรือเรียกร้อง และแสดงออกได้รับการนำมาพิจารณาโดยคณะผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ โดยระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

กาญจนา เอียดสุข (2560, น. 17-19) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่าแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม สามารถสรุปได้ 5 แนวคิด ได้แก่

1. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน
2. ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ
3. ทฤษฎีสร้างความรู้สึกรักชาตินิยม

4. ทฤษฎีการสร้างผู้นำ

5. ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร

ซึ่งเป็นแนวคิดที่มุ่งสู่การทำงานร่วมกันแล้วเกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีการใช้วิธี และระบบทางการบริหารเป็นหลัก เนื่องด้วยเป็นการทำงานตามความสมัครใจ และกรอบแนวคิดที่เป็นแนวทางในการยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

ไชยา หานุกาพ (2564, น. 21-23) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีแนวคิด คือ การที่องค์กรต่าง ๆ พยายามแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่ทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โดยที่ผู้บริหารและผู้ได้บังคับบัญชามีการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความยึดมั่น ผูกพัน มีความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงานและมีการไว้วางใจกัน โดยทุกฝ่ายมีความสมัครใจ ผสมผสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจนงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

สวอนเบิร์อก (Swansburg, 1996, pp. 391 – 394) ได้แบ่งองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals & Objectives) ให้แนวคิดว่าการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงการร่วมกันปรับปรุงพัฒนาเป้าหมายขององค์กร ย่อมจะขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ถ้าทุกคนมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์เดียวกัน มีการทำงานที่มีทิศทางเดียวกัน มีความ รับผิดชอบร่วมกัน

2. ความยึดมั่นผูกพัน (Commitment) ให้แนวคิดว่าคุณค่าไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานต้องการความยึดมั่นผูกพัน ผู้บริหารควรที่จะให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและฝึกอบรมแก่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานต้องมีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจกับผู้บริหาร ประสบการณ์ในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงานจะทำให้ ผู้ปฏิบัติงานมีความขยันหมั่นเพียร อุดสาหกรรมผลิตในการทำงานมีมากขึ้น จะเห็นได้ว่า ภายใต้การบริหารแบบมีส่วนร่วม จะทำให้เกิดความยึดมั่นผูกพันโดยไม่ทำให้เกิดโทษ

3. ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน (Autonomy) ให้ แนวคิดว่าเป็นภาวะที่มีความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในการทำงาน ความมีอำนาจ หน้าที่และความสามารถในการทำงานสำหรับงานของแต่ละบุคคล ผู้ปฏิบัติงานต้องการ ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและในการตัดสินใจในงานของตนเอง ซึ่งจะทำให้มีความทุ่มเทและเต็มใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ความรับผิดชอบที่ตนได้รับ

4. การไว้วางใจกัน (Trust) ให้แนวคิดว่าเป็นปรัชญาพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสมบูรณ์ เรียบร้อย หากได้รับการยอมรับไว้วางใจจากผู้บริหารการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความเกี่ยวข้องกับ ความพอใจในงานอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะการบริหารดังกล่าวมีลักษณะที่เปิดโอกาสให้สมาชิก ได้เข้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การยอมรับฟังข้อเสนอแนะจากฝ่ายผู้ใต้บังคับบัญชาการ ร่วมกันแก้ไขปัญหา ตลอดจนความรู้สึกรับรู้ถึงความเป็นอิสระในการทำงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีโอกาสตอบสนองความต้องการตนเองภายหลังจากที่ความต้องการได้รับการตอบสนองแล้ว ผู้ใต้บังคับบัญชาจะเกิดความพึงพอใจ

สรุปได้ว่า แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นหลักการ แนวทาง วิธีการที่องค์กรนำมาใช้ในการพัฒนาและแก้ปัญหาภายในองค์กร เพื่อลดความขัดแย้ง และเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการทำงาน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เป้าหมายที่ต้องไว้วางใจร่วมกัน เน้นการทำงานเป็นทีม ทั้งด้านการมีส่วนร่วมด้านวางแผน การดำเนินการ การติดตามประเมินผล การปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายแสดงความคิดเห็น และเคารพยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตลอดจนการเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ได้มีนักการศึกษา นักวิชาการ ได้กล่าวสรุปถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

โทกิดา คล้ายหนองสรวง (2558, น. 34-37) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญ และสามารถสรุปประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้ 3 ส่วน ประกอบด้วย

1. ประโยชน์ที่เกิดกับหน่วยงาน โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยให้บรรยากาศและการสื่อสารในหน่วยงานดีขึ้น ความขัดแย้งลดลง ต้นทุนลดลงในขณะที่ผลผลิตเพิ่มขึ้น และหน่วยงานพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น

2. ประโยชน์ที่เกิดกับผู้บริหาร โดยฝ่ายบริหารสามารถบริหารพนักงานได้ง่ายขึ้น การตัดสินใจของฝ่ายบริหารมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น เนื่องจากได้ข้อมูลความคิดจากทุกฝ่ายและแสดงถึงความสามารถในการบริหารได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3. ประโยชน์ที่เกิดกับพนักงาน โดยความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานกับฝ่ายบริหาร และระหว่างพนักงานด้วยกันเองดีขึ้น พนักงานมีความไว้วางใจกันสูง สามารถพัฒนาความสามารถ

ทางวิชาชีพได้ดีขึ้น มีความรับผิดชอบและผูกพันกับหน่วยงานมากขึ้น รวมทั้งมีความเข้าใจกฎระเบียบและข้อจำกัดต่าง ๆ ได้ดีขึ้น

อมรภัก ปิ่นกำลัง (2562, น. 23-27) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญในการบริหารองค์การอย่างยิ่ง เนื่องจากผู้บริหารระดับสูงหรือผู้บังคับบัญชาได้เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารมีอิสระในการทำงาน ตลอดจนสามารถเสนอความคิดเห็นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา ย่อมเป็นแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกผูกพันและร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงานขององค์การ ส่งผลให้องค์การประสบผลสำเร็จต่อไป

ศุภพ นาคนชม (2564, น. 23-27) ได้กล่าวถึง ประโยชน์และความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า สมาชิกในองค์การมีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นทีม หรือเป็นกลุ่ม ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติงานที่มุ่งหวัง กระบวนการตัดสินใจสามารถรองรับพฤติกรรมของบุคคลในองค์การได้กว้างขวางและเกิดการยอมรับได้ เป็นหลักการของการบริหารที่เป็นผลต่อการดำเนินการเชิงวิเคราะห์ ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจได้ ลดช่องว่างของระบบการสื่อสารในองค์การ และขจัดปัญหาความขัดแย้งได้ ช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้นยินยอมปฏิบัติ และรวมถึงตกลงยอมรับ ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจและสบายใจ

แอนโทนี (Anthony, 1978, pp. 27-29) ได้สรุปประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. ก่อให้เกิดความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น
2. ทำให้ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารกับพนักงานอย่างราบรื่น
3. ทำให้การทำงานง่ายขึ้น อันเนื่องจากการบริหารแบบมีส่วนร่วม
4. ทำให้พนักงานยอมรับการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น
5. มีความผูกพัน ต่อหน่วยงานและความไว้วางใจต่อฝ่ายบริหารมากขึ้น
6. ทำให้การตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพดีขึ้น การมีฝ่ายพนักงานมาช่วยตัดสินใจ ทำให้ฝ่ายบริหารได้ข้อมูลในการตัดสินใจมากขึ้น
7. ทำให้การติดต่อสื่อสาร การประสานงานจากเบื้องบนดีขึ้น

8. ทำให้ทีมงานมีประสิทธิภาพในการทำงานดีขึ้น การบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้พนักงานเข้าใจ เป้าหมายได้ตรงกัน และทิศทางการดำเนินงานไปในทางเดียวกันทำให้ลดความขัดแย้งในการปฏิบัติงานส่งผลให้ทีมมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการทำงานดีขึ้น

สวอนเบอร์ก (Swansburg, 1996, p. 339) ได้ประมวลประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมจากนักวิชาการหลายท่าน สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. พนักงานมีความไว้วางใจกันสูง และสนับสนุนซึ่งกันและกัน
2. ลดตำแหน่งของพนักงาน ที่มีตำแหน่งเท่ากัน ลดอัตราของพนักงานระดับบริหารลง
3. เพิ่มความรับผิดชอบให้กับผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานมากขึ้น
4. ลดความสับสนในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน โดยการปรับปรุงการติดต่อสื่อสารให้ดีขึ้น
5. นิเทศงานด้วยตนเอง กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานได้วินิจฉัยและแก้ปัญหาให้ผู้ปฏิบัติงาน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเป็นการพัฒนาอาชีพ (Career Development)
6. มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานมากขึ้น
7. เข้าใจกฎระเบียบได้ชัดเจนขึ้น
8. เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ทำให้ผลงานเพิ่มขึ้น
9. ทำให้เกิดทีมงานที่มีความร่วมมือร่วมใจกัน มีแรงจูงใจและมีความสามารถในการตัดสินใจและทำให้เข้าใจองค์การได้ดียิ่งขึ้น
10. ปรับปรุง การติดต่อสื่อสารในองค์กร
11. ลดการขาดงาน
12. เพิ่มประสิทธิผลและผลผลิตในงาน รวมถึงปรับปรุงคุณภาพของงานเพิ่มการเรียนรู้ ของงานให้มากขึ้น
13. เพิ่มขวัญและแรงจูงใจในการทำงาน เพิ่มความกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของผู้ปฏิบัติงาน
14. ได้รับความคิดใหม่ในการตัดสินใจแก้ปัญหา
15. แสดงให้เห็นถึงผู้นำที่มีความสามารถได้อย่างชัดเจน
16. ช่วยให้คนงานเข้าใจถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของวิชาชีพได้อย่างชัดเจน
17. ลดการหมุนเวียน เปลี่ยนงาน และสร้างความมั่นคงในงาน
18. เพิ่มความเชื่อมั่นผูกพันต่อองค์การจากการทำงานที่มีทัศนคติต่อองค์การในทางที่ดี

19. การทำงานนอกเวลาลดลง

20. ต้นทุนในการบริหารงานลดลง

21. เป็นการส่งเสริมทักษะและช่วยให้คนงานได้ค้นพบความสามารถพิเศษของตนเอง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพ

22. เพิ่มความพึงพอใจในการทำงาน

23. เกิดการยอมรับที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพราะว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม จะช่วยทำให้เพิ่มความสามารถของแต่ละบุคคล เพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ขององค์กร การปรับตัวและการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

ไชยา หานภาพ (2564, น. 39-40) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่าสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ทำให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกัน
2. ทำให้เกิดความคิดที่หลากหลาย ลดการต่อต้านลง
3. มีการส่งเสริมการยอมรับมากขึ้น
4. สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ เสริมสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
5. เพิ่มแรงจูงใจและมีความคิดริเริ่มในการทำงานเป็นผลมาจากการทำงานเป็นทีม
6. ช่วยเพิ่มประสิทธิผลและผลผลิตของงานมากขึ้น

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรเป็นอย่างมาก ยังเกิดความรักความสามัคคี การยอมรับซึ่งกันและกัน เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันภายในองค์กร ลดความขัดแย้ง เพิ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความรู้ใหม่ ๆ ร่วมกัน อย่างหลากหลาย นำไปสู่เป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กรหน่วยงานและสถานศึกษา

บริบทโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจongsคำ

ประวัติโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจongsคำ

โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจongsคำ ตั้งอยู่เลขที่ 23 ถนน ขุนลุมประพาส ตำบล ปางหมู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านอาณาเขตทิศเหนือมีเขตติดต่อกับ โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ ทิศใต้มีเขตติดต่อกับสถานีตำรวจเมืองแม่ฮ่องสอน ทิศตะวันออกมีเขตติดต่อกับศาลเจ้าเมืองเจ้าพ่อเมืองแม่ฮ่องสอน ทิศตะวันตกมีเขตติดต่อกับเรือนจำ จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยโรงเรียนบ้านจongsคำเริ่มก่อตั้งครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2465 ณ บริเวณวัดม่วยต่อ

ตำบลจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้ชื่อว่า โรงเรียนม่วยต๋อ มีพระครูวิริยะมงคลคำ เป็นผู้อุปการะพระภิกษุปัญญะ วงศ์จันทร์ เป็นครูใหญ่ อาศัยศาลาการเปรียญ 2 หลังเป็นอาคารเรียนชั่วคราว วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2471 มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นประมาณ 200 คน บริเวณศาลา วัดม่วยต๋อคับแคบไม่เพียงพอแก่จำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น จึงได้ขอใช้สโมสรรูกเสือ วัดกลางทุ่ง เป็นสถานที่เรียนชั่วคราว ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พ.ศ. 2483 ย้ายจากสโมสรรูกเสือ ไปเรียนที่อาคารเรียนซึ่งสร้างใหม่ แบบ ป. 1 ขนาด 9 X 27 เมตร 3 ห้องเรียน พ.ศ. 2485 ไฟไหม้อาคารเรียนแบบ ป. 1 และได้สร้างอาคารเรียนชั่วคราวแทน ปลายปี 2485 ทางราชการได้ยุบโรงเรียนประชาบาลจองคำ ซึ่งตั้งอยู่วัดกลางทุ่ง รวมกับโรงเรียนม่วยต๋อ เป็นโรงเรียนประชาบาลจองคำ วันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2487 ได้ย้ายนักเรียน ไปเรียนที่วัดหัวเวียง เป็นการชั่วคราว พ.ศ. 2490 ราษฎรได้รับบริจาคที่ดินเขตตำบลจองคำ เพื่อสร้างอาคารเรียน โรงเรียนบ้านจองคำ พ.ศ. 2492 ราษฎรได้รับบริจาคเงินสร้างอาคารเรียนถาวร เป็นอาคาร 2 ชั้น แบบ ประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ถุนสูง ขนาด 9 X 27 เมตรมีหน้ามุข ยื่นออกมายาว 6 เมตร ซึ่งในเวลาต่อมา ได้มีการต่อเติมชั้นล่างและได้รับงบประมาณสร้าง อาคารเรียน อาคารประกอบที่ถาวรจำนวนหลายหลัง พ.ศ. 2511 ได้ขยายโอกาสทางการศึกษาถึงระดับประถมศึกษาตอนปลาย และให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ย้ายไปเรียนที่โรงเรียนเมืองแม่ฮ่องสอน พ.ศ. 2519 กรมสามัญฯ ได้สั่งให้ยุบโรงเรียนเมืองแม่ฮ่องสอนรวมกับโรงเรียนบ้านจองคำ โดยให้ชั้นเด็กเล็ก-ชั้นประถม ศึกษาปีที่ 2 เรียนที่โรงเรียนบ้านจองคำได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 เรียนที่โรงเรียนบ้านจองคำเหนือ (โรงเรียนเมืองแม่ฮ่องสอนเดิม) พ.ศ. 2526 ได้ย้ายนักเรียนจากโรงเรียนบ้านจองคำได้มาเรียนรวมที่โรงเรียนบ้านจองคำเหนือ และโรงเรียนบ้านจองคำได้ทางราชการได้ขอให้เป็นที่ตั้งสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2537 นางสุพัตรา ไชยพรหม ได้ย้ายมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านจองคำ จนถึงวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 โรงเรียนบ้านจองคำได้ถ่ายโอนเข้ามาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้ชื่อว่าโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ

ปัจจุบันโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นโรงเรียนขยายโอกาส มีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัย อนุบาล 1-3 จนถึงมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีว่าที่ รต. ณัฐจิตกานต์ จันทร์โอภาส ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา และนางสุนันทา สุภาวสิทธิ์ ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา มีครูและบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งสิ้น 62 คน จำนวนนักเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้น 712 คน มีอาคารเรียน จำนวน 6 หลัง โรงอาหาร จำนวน 2 หลัง โรงยิม จำนวน 3 หลัง และห้องน้ำห้องส้วม จำนวน 4 หลัง

ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา

ปรัชญา วิสัยทัศน์ของโรงเรียนโรงเรียนบ้านจองคำ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกระดับให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นเลิศทางวิชาการ อนุรักษ์ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมรักและหวงแหนศิลปวัฒนธรรมประเพณี รวมถึงวิถีชีวิตในท้องถิ่นของตนเอง มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่สมบูรณ์ปลอดจากสิ่งเสพติด

พันธกิจ จัดการศึกษาระดับปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่เด็กเรียนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีคุณภาพตามมาตรฐานจัดหลักสูตรการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตามความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของผู้เรียน, ชุมชนพัฒนาครูให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป้าหมาย

คำขวัญประจำโรงเรียน วิชาการดี มีคุณธรรม บำรุงสุขภาพ สีประจำโรงเรียนมี 2 สี คือ สีชมพูและสีฟ้า

อัตลักษณ์ของโรงเรียน

โรงเรียน อบจ. บ้านจองคำ มีผู้เรียน จิตอาสา ยิ้มหวาน ใฝ่สวย

เอกลักษณ์ของโรงเรียน

โรงเรียน อบจ. บ้านจองคำ เป็นสถานศึกษาที่มุ่งเน้นบรรยากาศการเรียนรู้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

อศวรินทร์ แก่นจันทร์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก คือ ด้าน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็น การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการแนะแนว ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ๆ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และครุมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ทางวิชาการ

ดวงเดือน วินิจชัย (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินการใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้รูปแบบ พบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานทั้งด้านการมีส่วนร่วมและด้านผลการพัฒนาสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์การกระจายความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงาน ทั้งด้านการมีส่วนร่วมและด้านผลการพัฒนาสถานศึกษาในแต่ละรายข้อ ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า หลังการใช้รูปแบบมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายน้อยกว่าก่อนการใช้รูปแบบในทุกข้อม

อมรภักดิ์ ปิ่นกำลัง (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความยึดมั่นผูกพัน ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และการไว้วางใจกัน ตามลำดับ แนวทางการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรักษาการในตำแหน่ง ครูหรือพี่เลี้ยงเด็กพิการ และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามควรได้รับการส่งเสริมทั้ง 4 ด้าน คือ 1. การไว้วางใจกัน แนวทางการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการไว้วางใจกัน ผู้บริหารต้องแสดงออกถึงการยอมรับ และเชื่อถือในความรู้ ความสามารถของผู้ร่วมงาน ให้ความเชื่อมั่นไว้วางใจผู้ร่วมงานให้ความเป็นกันเองแก่ผู้ร่วมงาน รับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงาน โดยจัดระบบการกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานและมีการรายงานผลเป็นระยะ เพื่อให้ผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้องได้ร่วมเสนอแนะผลการดำเนินงานและพัฒนางานขององค์กรต่อไป 2. ความยึดมั่นผูกพัน การส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารควรเป็นผู้ให้การสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้ร่วมงาน

สร้างบรรยากาศการทำงานแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาการดำเนินงานร่วมกัน และผู้บริหารเป็นผู้ให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ทั้งการให้ข้อมูล งบประมาณ การพัฒนาบุคลากร คอยให้คำแนะนำส่งเสริมและฝึกฝนวิธีการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ร่วมงานอยู่เสมอ 3. การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยผู้บริหารเปิดโอกาสผู้ร่วมงาน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและปรับปรุง พัฒนาเป้าหมายการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งเกิดจากความคิดเห็นหรือร่วมกันระดมความคิดของผู้บริหารและผู้ร่วมงาน รับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงานและนำไปประกอบการพิจารณาอยู่เสมอ มีกระบวนการบริหารงานเป็นไปตามขั้นตอนมีการวางแผนการดำเนินงานและประเมินผล สร้างความตระหนักในการทำงานร่วมกันสร้างความชัดเจนและแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน ร่วมกันปรับปรุงพัฒนาเป้าหมายขององค์กร 4. ความมีอิสระในการ ปฏิบัติงาน การส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยผู้บริหารให้อำนาจและโอกาสผู้ร่วมงานได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงานเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อยู่เสมอ ให้อิสระแก่ผู้ร่วมงานได้ตัดสินใจ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานควบคุมการปฏิบัติงานของทีมงาน รวมทั้งให้เสรีภาพแก่ผู้ร่วมงานในการแสดงความคิดเห็นเรื่องการทำงานอย่างเต็มที่ ให้ความสำคัญกับตนเองและ ปฏิบัติงานแบบเพื่อนร่วมอาชีพ เพื่อความร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และการบริหารการศึกษาของโรงเรียนตามแผนดำเนินงานของโรงเรียนต่อไป

โชติกา เหมืองอุ่น (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนสบเปิงวิทยา อำเภอมะเข่ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนสบเปิงวิทยา อำเภอมะเข่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 ด้าน มีการปฏิบัติ/เป็นจริงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง หากพิจารณารายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร รองลงมา คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการจัดประสบการณ์ น้อยที่สุด คือ ด้านการตัดสินใจ 2) กลยุทธ์ในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนสบเปิงวิทยา อำเภอมะเข่ จังหวัดเชียงใหม่ สรุปได้ดังนี้ ด้านการจัดประสบการณ์ ควรประกอบด้วยกลยุทธ์การจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน กลยุทธ์การจัดกิจกรรมเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนักเรียนในระดับชั้นปฐมวัย กลยุทธ์การจัดกิจกรรมเชิญผู้ปกครองเป็นวิทยากรร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกลยุทธ์การช่วยเหลือแบ่งเบาหน้าที่ภาระครูในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ส่วนด้านการจัดสภาพแวดล้อม ควรประกอบด้วยกลยุทธ์การสนับสนุนด้านงบประมาณ กลยุทธ์การระดมทรัพยากร ในการจัดสภาพแวดล้อมและปรับปรุงสนามเด็กเล่น สำหรับด้านการติดต่อสื่อสารควรประกอบด้วย กลยุทธ์

การเชิญประชุมในระดับชั้นปฐมวัยก่อนเปิดภาคเรียนและก่อนปิดภาคเรียน กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสาร ส่วนทางด้านการตัดสินใจ ควรประกอบด้วย กลยุทธ์ร่วมประเมินนักเรียนตามสภาพจริงเกี่ยวกับแฟ้มประจำตัวนักเรียน กลยุทธ์ร่วมวางแผน แสดงความคิดเห็น แก้ปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ และกลยุทธ์การร่วมประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อติดตาม ตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้น

วิบูลย์ นิลพิบูลย์ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับ ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 พบว่า ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับ จากค่ามัธยเทศจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความเชื่อมั่นผูกพัน ความมีอิสระ ในการปฏิบัติงาน การไว้วางใจกัน และการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน 2. ประสิทธิภาพ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ทั้งโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยเทศจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ความสามารถในการเปลี่ยนแปลง และพัฒนา โรงเรียน ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีเจตคติทางบวก และความสามารถในการผลิต นักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันทางบวกหรือ มีความสัมพันธ์ล้อยตามกัน

ศฤงคาร ใจปันทา (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมการมีงานทำ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ พบว่า สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำสำหรับนักเรียน ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการกระจายอำนาจ และด้านการบริหารเชิงกล สำหรับแนวทางของการบริหาร แบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ ประกอบด้วย แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการบริหาร เชิงกลยุทธ์ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการกระจายอำนาจในการบริหารและปัจจัยความสำเร็จโดยรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมการมีงานทำ สำหรับ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษเป็นรูปแบบที่มีการบูรณาการองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) บทบาทของ ผู้เกี่ยวข้อง 2) การบริหารเชิงกลยุทธ์แบบมีส่วนร่วม

3) วิธีการส่งเสริมทักษะอาชีพและการมีงานทำ 4) การทำงานเป็นทีม 5) ผลลัพธ์ซึ่งประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบโดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ไชยา หานุกาพ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและ ครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4) ประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 5) การบริหารแบบมีส่วนร่วม กับประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียน โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 6) การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีจำนวน 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ ประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยทั้ง 4 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านความยึดมั่นผูกพัน ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ด้านการไว้วางใจกัน และด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน สำหรับแนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียน เสนอแนะไว้ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้านความยึดมั่นผูกพัน ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน และด้านการไว้วางใจกัน

พรเทพ เหมรานนท์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2 พบว่า 1) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก 2) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) การพยากรณ์ความคิดเห็นของครูและบุคลากร

ทางการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรปรับปรุงยุคที่ใช้หลักการบริหารแบบ มีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นในทุกส่วนงานอันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาและจะทำให้การปฏิรูปการศึกษามีคุณภาพ และเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง

อรรถชัย กาหลง (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลใหญ่ในจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลใหญ่ในจังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ 2) การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลใหญ่ในจังหวัด เพชรบุรีโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การประเมินผลการดำเนินงานกิจการ นักเรียน การบริหารกิจการนักเรียน และการวางแผนงานกิจการนักเรียน ตามลำดับ 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลใหญ่ในจังหวัดเพชรบุรีเรียงตามลำดับอิทธิพลจากมาก ไปหาน้อย ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 2) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และ 3) การมีส่วนร่วมใน การประเมินผลเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลใหญ่ ในจังหวัดเพชรบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 งานวิจัยนี้พบว่าการมีส่วนร่วม ในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียน และสามารถทำนายการบริหารแบบมีส่วนร่วม สามารถทำนายการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียน มัธยมศึกษาของรัฐบาลใหญ่ ในจังหวัดเพชรบุรีได้ร้อยละ 67

รัชพรรณ กันทะเนตร (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ควรมีแนวทางในการพัฒนาและบริหารสถานศึกษา คือ สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครู ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาปรับปรุงงานวิชาการ ของสถานศึกษา ร่วมกันวางแผนปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์หรือประสานงานเพื่อจัดหาทรัพยากร หรือขอความร่วมมือจากทางชุมชนในการจัดการศึกษาแก่นักเรียนร่วมกัน พัฒนาระบบเครือข่าย เทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษาและเน้นย้ำให้ครูใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ สูงสุดแก่นักเรียน มีความรับผิดชอบในการรักษาและตรวจสอบโดยเน้นความโปร่งใสและร่วมกัน ประเมินผลการจัดการศึกษา การวางแผนนิเทศ กำกับ ติดตามและรายงานผลการดำเนินงาน ในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมของสถานศึกษาแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ

งานวิจัยในต่างประเทศ

เพอร์สัน (Person, 1994) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร แบบมีส่วนร่วมกับการรับรู้ประสิทธิผลของสถาบันของวิทยาลัยชุมชนในนอร์ทแคโรไลนา ผลการศึกษาพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญกับประสิทธิผล ของวิทยาลัยและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารไม่มีผลต่อการรับรู้ในประสิทธิผล ของวิทยาลัย

มีแกน (Meegan, 2011) ได้ทำการวิจัยการมีส่วนร่วมในการวางแผน และคุณภาพของ โรงเรียนคาทอลิกมณฑลรัฐวิสคอนซิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นคว้าเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่าง การเพิ่มขึ้นตอนของการมีส่วนร่วมในการวางแผนและแนวคิดของบุคลากรที่เกี่ยวกับคุณภาพ โรงเรียน พบว่า การวางแผนคือหลักสูตร ทั้งนี้ครูใหญ่มีทัศนะ คติเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงคุณภาพ ของโรงเรียนในแง่บวกมากกว่าครูทั่วไป

อาเซเวโด (Azevedo, 2013) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ในโรงเรียน ในเนเธอร์แลนด์ พบว่า ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการการสังเกต และมีความเข้าใจในข้อมูล เป็นหลักเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเด็ก การเรียนรู้ที่โรงเรียน โดยที่ครูผู้สอนใช้วิธีการแบบ Jenaplan รายงานความสัมพันธ์ของพื้นที่ เวลาและกายภาพในเรื่องของข้อตกลงในกฎระเบียบ การร่วมมือทำงานด้วยกันของเด็กพบว่าพวกเขามีความสามารถใน การกำหนดระดับทางกายภาพได้

คอตเทนาวาร์ (Kottennavar, 2016) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของครู ในการบริหารโรงเรียนและเจตคติต่อวิชาชีพครูของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคสหสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนระดับ มาตรฐานโดย ดร.ฮาซีน แทจ (Haseen Taj) และระดับเจตคติต่อวิชาชีพครูที่พัฒนาโดยอาร์ลัวเลีย เอส พี (Ahluwalia, S. P.) ตามลำดับ มีการบริหารจัดการในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่จำเป็น และวัตถุประสงค์ ที่เหมาะสม อยู่ในกรอบและสมมติฐานถูกต้อง เพื่อทดสอบวัตถุประสงค์ และยังเป็นวิธีการ

สำรวจ เชิงบรรทัดฐาน ซึ่งถูกนำมาใช้สำหรับการวิเคราะห์ของเทคนิคสหสัมพันธ์อย่างง่าย ข้อมูลที่ถูกนำมาใช้ ขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลตามมาซึ่งผลของการศึกษา ซึ่งพบว่า มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก และมีนัยสำคัญระหว่างการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงาน ของโรงเรียนและเจตคติต่อวิชาชีพครูของชายและหญิงในเมืองและชนบท ภาครัฐและเอกชน ระดับบัณฑิตศึกษาและจบปริญญาตรีแล้ว ครูศิลปะและครูวิทยาศาสตร์ที่ทำงานในโรงเรียน มัธยมศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียน มากกว่าเจตคติต่อวิชาชีพครูของครู

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศทั้งหมดนั้น สามารถสรุปได้ว่าการบริหารจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยเปิดโอกาสให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ชุมชนท้องถิ่น ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมในการระดมพลังความคิด การตัดสินใจร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ มีเหตุผล ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านติดตามประเมินผล และด้านแก้ไขปรับปรุงเพื่อพัฒนา เป็นแนวทางขับเคลื่อน สามารถนำพาองค์กรสู่เป้าหมาย และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกันและเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน คือ การเปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย กับการบริหารจัดการศึกษาในท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดขอบข่ายในการดำเนินงานร่วมกัน เกิดการระดมพลังความคิดอย่างสร้างสรรค์และกำหนดขั้นตอนการวางแผนในการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติงาน 2) การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการ คือ การดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามแผนงาน เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่วางไว้ตามขั้นตอนวิธีการ ในการดำเนินการเพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด 3) การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล ตรวจสอบ นิเทศ กำกับ ติดตามประเมินติดตามผล และสรุปผลจากการดำเนินการตามสภาพจริงที่เกิดขึ้นอย่างตรงไปตรงมา เป็นระบบต่อเนื่อง 4) การมีส่วนร่วมด้านการปรับปรุงและพัฒนา คือ การดำเนินการนำผลข้อสรุปจากการประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุดต่อการดำเนินงาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้กำหนดกรอบแนวคิดในการดำเนินการศึกษการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และแก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ

สภาพปัจจุบันและปัญหา การบริหารจัดการศึกษา
ระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม

1. การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน
2. การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ
3. การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล
4. การมีส่วนร่วมด้านการปรับปรุงและพัฒนา

แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษา
ระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) หรือแบบผสมผสาน (Mixed method)

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน ครูระดับปฐมวัย จำนวน 18 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน และผู้ปกครองอาสาระดับปฐมวัย จำนวน 40 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 75 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูระดับปฐมวัย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองอาสาระดับปฐมวัย รวมทั้งสิ้น จำนวน 63 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเคริจซี่ และมอร์แกน

(Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607-610) และสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละกลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษา การบริหารจัดการ ศักยภาพระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน คือแบบสอบถาม

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้สร้างเครื่องมือ และดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่สร้างขึ้น ก่อนที่จะนำไปใช้ในการศึกษา ซึ่งแบบสอบถาม มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร วารสาร แหล่งข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม เพื่อกำหนดประเด็นในการสร้างเครื่องมือ
2. สร้างร่างแบบสอบถาม เพื่อให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดการวิจัย การบริหารจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
3. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อขอคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไข
4. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหาและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ในข้อคำถามแต่ละข้อจากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ความรู้ด้านสถิติหรือคณิตศาสตร์ และด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก ก) ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา (Content Validity) กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำมาปรับแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์และถูกต้องของเนื้อหาโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ผลปรากฏว่าข้อคำถามของแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 จำนวน 40 ข้อ เป็นค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ (ภาคผนวก ข)

เกณฑ์การประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อ มีดังนี้

ให้คะแนนเท่ากับ 1 หมายถึง แน่ใจว่าถูกต้องและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนนเท่ากับ 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าถูกต้องและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนนเท่ากับ -1 หมายถึง ยังไม่ถูกต้อง และไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

5. นำแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ผลปรากฏว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้งหมด จำนวน 40 ข้อ มีค่าเท่ากับ 0.99 และค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบสอบถามปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้งหมด จำนวน 40 ข้อ มีค่าเท่ากับ 0.98 (ตามภาคผนวก ข)

6. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา/วุฒิการศึกษา อาชีพและประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยปรับปรุงจากแบบสอบถามของ โชติกา เหมืองอุ่น (2563); อมรภัค ปิ่นกำลัง (2562) และศฤงคาร ใจปันทา (2564) ซึ่งประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงและพัฒนา ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1967, pp. 90-95) ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วม/ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ระดับ 2 หมายถึง สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วม/ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วม/ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วม/ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก

ระดับ 5 หมายถึง สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วม/ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้ศึกษาได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน (ภาคผนวก)
2. ผู้ศึกษาขอหนังสือจากวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองอาสาระดับปฐมวัย โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้ศึกษาจะดำเนินการ โดยการส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ให้แก่ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองอาสาระดับปฐมวัย โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 63 ชุด
4. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้ศึกษานำแบบสอบถามมาตรวจสอบสภาพความสมบูรณ์ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
2. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปตารางประกอบการพรรณนา ใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วม/ปัญหาการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วม/ปัญหาการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วม/ปัญหาการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วม/ปัญหาการบริหารจัดการ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วม/ปัญหาการบริหารจัดการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิ

กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน คือผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผู้อำนวยการรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ตัวแทนครูระดับปฐมวัย ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองอาสาระดับปฐมวัย ตัวแทนครูโรงเรียนเทศบาล 2 เฉลิมพระเกียรติ รวมจำนวน 7 คน ที่มีประสบการณ์ความรู้ด้านวิชาการและด้านการศึกษาระดับปฐมวัยตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้ศึกษาได้ใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

ลักษณะแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นแบบเติมข้อความลงในช่องว่าง จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน
2. การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ
3. การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล
4. การมีส่วนร่วมด้านการปรับปรุงและพัฒนา

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ผู้ศึกษานำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาในแต่ละด้านน้อยที่สุด และค่าเฉลี่ยของปัญหาการบริหารจัดการศึกษาในแต่ละด้านมากที่สุด มาร่างแบบบันทึกการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. ผู้ศึกษานำร่างแบบบันทึกการสนทนากลุ่มเสนออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อปรับปรุงแก้ไขด้านเนื้อหา ความถูกต้องและเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ทรงคุณวุฒิต่อไป
3. ผู้ศึกษานำหนังสือไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิขอความร่วมมือเข้าร่วมกระบวนการสนทนากลุ่ม เพื่อพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
4. การจัดประชุมสนทนากลุ่มกำหนดผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองอาสาระดับปฐมวัย รวมจำนวน 7 คน มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้
 - 4.1 กำหนดผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Moderator) ผู้ทำหน้าที่ในการจดบันทึกการสนทนากลุ่ม (Note Taker) ผู้ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ผู้ทำหน้าที่บันทึกภาพ ผู้ทำหน้าที่บันทึกเสียง และผู้สังเกตการณ์ในการสนทนากลุ่ม
 - 4.2 ดำเนินการสนทนากลุ่ม โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม จากนั้น ผู้ศึกษาเป็นผู้เสนอประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทุกคนได้รับทราบ และให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้แสดงความคิดเห็นทุกประเด็นคำถาม
 - 4.3 ผู้ศึกษาสรุปประเด็นอีกครั้ง เพื่อสร้างความเข้าใจตรงกัน และให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ยืนยันหรือรับรองข้อมูลแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการ

มีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จากนั้น
ทำการปิดการสนทนากลุ่ม

5. นำผลจากการสนทนากลุ่มมาสังเคราะห์เชิงเนื้อหาแนวทางการแก้ไขปัญห
การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด
บ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

6. สรุปและเขียนรายงานผลการหาแนวทางการแก้ไขปัญหการบริหารจัดการศึกษา
ระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง
จังหวัดแม่ฮ่องสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การสังเคราะห์ข้อมูลแนวทางการแก้ไขปัญหการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้การสังเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในรูปแบบพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้จะเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ รวมทั้งสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย จำนวนข้อมูลที่ได้จัดเก็บ จำนวนข้อมูลที่ได้รับคืนข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และข้อมูลสถานภาพของกลุ่มเป้าหมาย โดยการสนทนากลุ่ม ดังนี้

1. จำนวนข้อมูลที่ได้จัดเก็บและจำนวนข้อมูลที่ได้รับคืน

1.1 จำนวนข้อมูลที่ได้จัดเก็บจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้ศึกษาได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 63 ชุด ได้รับคืนและมีสภาพสมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ จำนวน 63 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ประกอบด้วย ข้อมูลจากผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 ชุด รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 ชุด ครูระดับปฐมวัย จำนวน 20 ชุด คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จำนวน 15 ชุด และผู้ปกครองอาสาระดับปฐมวัย จำนวน 26 ชุด รวมจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 63 ชุด

1.2 จำนวนข้อมูลที่ได้จัดเก็บจากกลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เพื่อศึกษาการหาแนวทางการแก้ไขปัญหการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้ศึกษาได้ดำเนิน จัดประชุมการสนทนากลุ่มเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ 2566 เวลา 13.30-14.30 น. ณ ห้องประชุม อาคารเอื้องเงิน โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ มีผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 7 คน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา/วุฒิการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = 63)

สถานภาพ	สถานภาพของประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	21	33.33
	หญิง	42	66.67
	รวม	63	100
2. อายุ	ต่ำกว่า 25 ปี	5	7.94
	26 - 35 ปี	45	71.43
	36 - 45 ปี	8	12.69
	46 ปี ขึ้นไป	5	7.94
	รวม	63	100
3. ระดับการศึกษา/วุฒิการศึกษา	ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น	2	3.17
	มัธยมศึกษาตอนต้น	13	20.64
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	26	41.27
	ปริญญาตรี	20	31.75
	ปริญญาโท	2	3.17
	รวม	63	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สถานภาพ	สถานภาพของประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. อาชีพ	รับจ้างทั่วไป	20	31.75
	แม่บ้าน	12	19.05
	เกษตรกร ทำสวน ทำไร่	8	12.69
	พนักงานของรัฐ /เอกชน	18	28.58
	ข้าราชการ	5	7.93
	รวม	63	100
5. ประสบการณ์ในการทำงาน ในตำแหน่งปัจจุบัน	ไม่เกิน 5 ปี	18	28.58
	6-10 ปี	33	52.37
	11 ปีขึ้นไป	12	19.05
	รวม	63	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 มีอายุอยู่ระหว่าง 26 – 35 ปี มากที่สุด จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 71.43 รองลงมาคือมีอายุอยู่ระหว่าง 36 – 45 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 12.69 ระดับการศึกษาสูงสุด คือมัธยมศึกษาตอนปลาย มากที่สุด จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 41.27 รองลงมาคือปริญญาตรี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 31.75 อาชีพรับจ้างทั่วไปมากที่สุด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 31.75 รองลงมาคือพนักงานของรัฐ /เอกชน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 28.58 มีประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน 6-10 ปี มากที่สุด จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 52.37 รองลงมา คือไม่เกิน 5 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 28.58 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจอกคำ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจอกคำ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 121) ทั้งโดยรวม และรายด้านตามลำดับ ดังตารางที่ 4.2-4.6

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยรวม

การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	สภาพปัจจุบัน			ปัญหา		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน	3.69	0.78	มาก	3.18	0.57	ปานกลาง
2. การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการ	3.37	0.63	ปานกลาง	3.20	0.55	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล	3.36	0.69	ปานกลาง	3.19	0.59	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงและพัฒนา	3.48	0.79	ปานกลาง	3.16	0.58	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.47	0.66	ปานกลาง	3.18	0.53	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.47$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนมีค่าเฉลี่ยการดำเนินการมากที่สุด ($\bar{x} = 3.69$, S.D. = 0.78) รองลงมา คือด้านการมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงและพัฒนา ($\bar{x} = 3.48$, S.D. = 0.79) และด้านการมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการ ($\bar{x} = 3.37$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือด้านการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.36$, S.D. = 0.69)

ส่วนปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วม

ในการดำเนินการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 3.20$, S.D. = 0.55) รองลงมา คือด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{x} = 3.19$, S.D. = 0.59) และด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ($\bar{x} = 3.18$, S.D. = 0.57) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีสภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนา ($\bar{x} = 3.16$, S.D. = 0.58)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจongsคำ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน

การมีส่วนร่วมในการวางแผน	สภาพปัจจุบัน			ปัญหา		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดนโยบายด้านการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยร่วมกับทางโรงเรียน	3.73	0.99	มาก	3.16	0.65	ปานกลาง
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ด้านการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยร่วมกับทางโรงเรียน	3.65	0.92	มาก	3.16	0.77	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมในการวางแผนวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน หลักสูตรสถานศึกษา ระดับปฐมวัย	3.70	0.94	มาก	3.10	0.69	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านหลักสูตรท้องถิ่น ระดับปฐมวัย	3.63	0.97	มาก	3.13	0.63	ปานกลาง
5. การมีส่วนร่วมในการวางแผนงานด้านวิชาการ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย	3.81	0.88	มาก	3.16	0.68	ปานกลาง
6. การมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	3.32	0.90	มาก	3.27	0.68	ปานกลาง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน	สภาพปัจจุบัน			ปัญหา		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
7. การมีส่วนร่วมในการวางแผน การบูรณาการ การจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย พ.ศ. 2560	3.71	0.91	มาก	3.22	0.58	ปาน กลาง
8. การมีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาทักษะความเป็นเลิศ ด้านดนตรี กีฬา ศิลปะนาฏศิลป์ ภาษาอังกฤษ ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	3.67	0.92	มาก	3.25	0.67	ปาน กลาง
9. การมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านงบประมาณสนับสนุนในการจัด การศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	3.63	0.91	ปาน กลาง	3.16	0.68	ปาน กลาง
10. การมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย	3.84	0.97	มาก	3.21	0.68	ปาน กลาง
เฉลี่ย	3.69	0.78	มาก	3.18	0.57	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการมีส่วนร่วม ในด้านการวางแผน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณารายข้อตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสองลำดับแรก พบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยมากที่สุด ($\bar{x} = 3.84$, S.D. = 0.97) รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการวางแผนงานด้านวิชาการและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ($\bar{x} = 3.81$, S.D. = 0.88) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม น้อยที่สุด คือการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ($\bar{x} = 3.32$, S.D. = 0.90) ตามลำดับ

ส่วนปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณารายข้อตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สองลำดับแรก พบว่าการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมากที่สุด ($\bar{x} = 3.27$, S.D. = 0.68) รองลงมา คือการมีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาทักษะความเป็นเลิศ ด้านดนตรี กีฬา ศิลปะนาฏศิลป์ ภาษาอังกฤษ ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ($\bar{x} = 3.25$, S.D. = 0.67) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือการมีส่วนร่วมในการวางแผน วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน หลักสูตรสถานศึกษา ระดับปฐมวัย ($\bar{x} = 3.10$, S.D. = 0.69) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการ

การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการ	สภาพปัจจุบัน			ปัญหา		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	3.60	0.87	มาก	3.19	0.67	ปานกลาง
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ด้านการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	3.40	0.81	ปานกลาง	3.16	0.65	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย	3.37	0.77	ปานกลาง	3.17	0.64	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการออกแบบ และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นระดับปฐมวัย	3.34	0.78	ปานกลาง	3.13	0.68	ปานกลาง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	สภาพปัจจุบัน			ปัญหา		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการงานด้านวิชาการ และบูรณาการการจัดประสบการณ์สอดคล้อง กับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560	3.44	0.78	ปานกลาง	3.22	0.66	ปานกลาง
6. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของสถานศึกษา	3.44	0.91	ปานกลาง	3.27	0.60	ปานกลาง
7. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านการบูรณาการการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษา	3.38	0.79	ปานกลาง	3.19	0.67	ปานกลาง
8. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดหางบประมาณสนับสนุนในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	3.21	0.68	ปานกลาง	3.32	0.71	ปานกลาง
9. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย	3.35	0.81	ปานกลาง	3.25	0.62	ปานกลาง
10. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ เทคโนโลยีของสถานศึกษา	3.24	0.68	ปานกลาง	3.16	0.70	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.37	0.63	ปานกลาง	3.20	0.55	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.37$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณา

รายชื่อ ตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสองลำดับแรก พบว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมากที่สุด ($\bar{x} = 3.60$, S.D. = 0.87) รองลงมา คือมีส่วนร่วมในการดำเนินการงานด้านวิชาการ และบูรณาการการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 ($\bar{x} = 3.44$, S.D. = 0.78) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.44$, S.D. = 0.91) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดหางบประมาณ สนับสนุนในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ($\bar{x} = 3.21$, S.D. = 0.68) ตามลำดับ

ส่วนปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจอกคำ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.20$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณารายชื่อตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสองลำดับแรก พบว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดหางบประมาณสนับสนุนในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยมากที่สุด ($\bar{x} = 3.32$, S.D. = 0.71) รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ($\bar{x} = 3.25$, S.D. = 0.62) และข้อที่มีปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือการมีส่วนร่วมในการดำเนินการออกแบบ และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ระดับปฐมวัย ($\bar{x} = 3.13$, S.D. = 0.68) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจอกคำ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการประเมินผล

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	สภาพปัจจุบัน			ปัญหา		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การจัด ประสบการณ์ การเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	3.46	0.88	ปานกลาง	3.22	0.68	ปานกลาง
2. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การปฏิบัติกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.43	0.84	ปานกลาง	3.25	0.65	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย	3.38	0.87	ปานกลาง	3.15	0.68	ปานกลาง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล	สภาพปัจจุบัน			ปัญหา		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การใช้หลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษา	3.22	0.87	ปาน กลาง	3.32	0.71	ปาน กลาง
5. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน อย่างเหมาะสม	3.35	0.95	ปาน กลาง	3.16	0.75	ปาน กลาง
6. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและ ภายนอกของสถานศึกษา	3.37	0.90	ปาน กลาง	3.17	0.65	ปาน กลาง
7. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล พัฒนาการเด็กปฐมวัย ตามสภาพจริง	3.41	0.85	ปาน กลาง	3.27	0.65	ปาน กลาง
8. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การใช้สื่อสารสนเทศและเทคโนโลยี ของสถานศึกษา	3.30	0.82	ปาน กลาง	3.14	0.69	ปาน กลาง
9. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การใช้แหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนอย่างมี ประสิทธิภาพ	3.27	0.79	ปาน กลาง	3.22	0.71	ปาน กลาง
10. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การปฏิบัติงานในหน้าที่ของบุคลากร ทางการศึกษาของสถานศึกษา	3.32	0.89	ปาน กลาง	3.17	0.55	ปาน กลาง
11. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การพัฒนานุคลิกภาพครูระดับปฐมวัย	3.48	0.88	ปาน กลาง	3.25	0.67	ปาน กลาง
เฉลี่ย	3.36	0.69	ปาน กลาง	3.19	0.59	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการมี

ส่วนร่วม ในด้านการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.36$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณารายข้อตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสองลำดับแรก พบว่าการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การพัฒนาบุคลากรครูระดับปฐมวัยมากที่สุด ($\bar{x} = 3.48$, S.D. = 0.88) รองลงมา คือการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ($\bar{x} = 3.46$, S.D. = 0.88) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาน้อยที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.22$, S.D. = 0.87) ตามลำดับ

ส่วนปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.19$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณารายข้อตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสองลำดับแรก พบว่าการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษามากที่สุด ($\bar{x} = 3.32$, S.D. = 0.71) รองลงมา คือมีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามสภาพจริง ($\bar{x} = 3.27$, S.D. = 0.65) และข้อที่มีปัญหาการบริหารจัดการศึกษาน้อยที่สุด คือการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้สื่อสารสนเทศและเทคโนโลยีของสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.14$, S.D. = 0.69) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงและพัฒนา

การมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงและพัฒนา	สภาพปัจจุบัน			ปัญหา		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาด้านวิชาการ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้	3.46	0.95	ปานกลาง	3.19	0.64	ปานกลาง
2. การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาด้านหลักสูตรปฐมวัย พ.ศ. 2560	3.48	0.98	ปานกลาง	3.17	0.58	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาด้านหลักสูตรท้องถิ่นระดับปฐมวัย	3.46	0.88	ปานกลาง	3.16	0.60	ปานกลาง

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการปรับปรุง และพัฒนา	สภาพปัจจุบัน			ปัญหา		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
4. การมีส่วนร่วมในการนำผล การประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา ด้านสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย	3.54	0.80	มาก	3.11	0.63	ปาน กลาง
5. การมีส่วนร่วมในการนำผล การประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา	3.48	0.86	ปาน กลาง	3.20	0.73	ปาน กลาง
6. การมีส่วนร่วมในการนำผล การประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา ด้าน ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ปฐมวัย	3.43	0.87	ปาน กลาง	3.25	0.68	ปาน กลาง
7. การมีส่วนร่วมในการนำผล การประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ภายใน สถานศึกษา	3.44	0.89	ปาน กลาง	3.11	0.63	ปาน กลาง
8. การมีส่วนร่วมในการนำผลการ ประเมิน มาปรับปรุงและพัฒนาด้าน กิจกรรมสัมพันธ์ชุมชน	3.51	0.95	ปาน กลาง	3.22	0.66	ปาน กลาง
9. การมีส่วนร่วมในการนำผลการ ประเมิน มาปรับปรุงและพัฒนาด้าน คุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับเด็ก ปฐมวัย	3.54	0.93	มาก	3.14	0.64	ปาน กลาง
เฉลี่ย	3.48	0.79	ปาน กลาง	3.16	0.58	ปาน กลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการมีส่วนร่วม ในด้านการปรับปรุงและพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.48$, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณารายข้อตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสองลำดับแรกพบว่า การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับเด็กปฐมวัย ($\bar{x} = 3.54$, S.D. = 0.93) และการมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาด้านสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยมากที่สุด ($\bar{x} = 3.54$, S.D. = 0.80) รองลงมา คือการมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาด้านกิจกรรมสัมพันธ์ชุมชน ($\bar{x} = 3.51$, S.D. = 0.95) และข้อมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาน้อยที่สุด คือการมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ($\bar{x} = 3.43$, S.D. = 0.87) ตามลำดับ

ส่วนปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงและพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.16$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณารายข้อตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสองลำดับแรก พบว่า การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยมากที่สุด ($\bar{x} = 3.25$, S.D. = 0.68) รองลงมา คือการมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาด้านกิจกรรมสัมพันธ์ชุมชน ($\bar{x} = 3.22$, S.D. = 0.66) ข้อที่มีปัญหาการบริหารจัดการศึกษาน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาด้านสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ($\bar{x} = 3.11$, S.D. = 0.63) และการมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.11$, S.D. = 0.60) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาการหาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผลการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการสังเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอแบบพรรณนา โดยนำผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้าน ดังนี้

ตารางที่ 4.7 ผลการสังเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง
จังหวัดแม่ฮ่องสอน

สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนสภาพปัจจุบันที่มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ($\bar{x}=3.32$)	1.1 โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้มีการประชุมวางแผนร่วมกันกับผู้บริหาร ครู บุคลากร หน่วยงานต้นสังกัด คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองอาสาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยทุกฝ่ายในการวางแผนระดมทรัพยากรในการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย
การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนปัญหาที่มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ($\bar{x}=3.27$)	1.2 โรงเรียนมีการวางแผนจัดทำคำสั่งแต่งตั้งครู บุคลากร เพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมโครงการจัดหาและพัฒนาสื่อการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของสถานศึกษา 1.3 โรงเรียนควรมีการวางแผนร่วมกับโรงเรียนเครือข่ายทางการศึกษา ผู้นำชุมชนในเรื่องแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนท้องถิ่น เพื่อร่วมกันวางแผนจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการสภาพปัจจุบันที่มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดหางบประมาณสนับสนุนในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ($\bar{x}=3.21$)	1.1 โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู บุคลากร หน่วยงานต้นสังกัด คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองอาสา หน่วยงานต้นสังกัด และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายมีการดำเนินการประชุมวางแผน ร่วมกันในการดำเนินการระดมทุนและจัดหางบประมาณสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อรับการสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอต่อความต้องการในการบริหารจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย
การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการปัญหาที่มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ 1. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดหางบประมาณสนับสนุนในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ($\bar{x}=3.32$)	1.2 โรงเรียนจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านแผนและงบประมาณในการบริหารจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย อย่างเป็นระบบชัดเจน เพื่อระดมทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุดต่อโรงเรียน 1.3 โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการด้านแผนและงบประมาณได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการบริหารจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
การมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลสภาพปัจจุบันที่มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษา ($\bar{x}$=3.22)	1.1 โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู บุคลากร หน่วยงานต้นสังกัด คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองอาสาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาร่วมกับทางโรงเรียน
การมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลปัญหาที่มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษา ($\bar{x}$=3.32)	1.2 โรงเรียนมีการดำเนินการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง โดยเปิดโอกาสให้ครูผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่น และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาเป็นประจำทุกปีการศึกษา 1.3 โรงเรียนมีระบบการประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาผ่านช่องทางที่หลากหลาย ทั้งรูปแบบเอกสารและระบบออนไลน์ เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมินผลหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้ง่าย สะดวก รวดเร็วและเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุดต่อการประเมิน

สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	แนวทางการแก้ปัญหการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
การมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงและพัฒนาสภาพปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ($\bar{x}$=3.43)	1.1 โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครูบุคลากร หน่วยงานต้นสังกัด คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองอาสา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามตัวชี้วัด และเกณฑ์มาตรฐานการประเมินผลพัฒนาการอย่างเป็นระบบสอดคล้องตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 และนำข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยมาปรับปรุงและพัฒนา เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยครบทุกด้านอย่างเหมาะสมตามวัย
การมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงและพัฒนา ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ($\bar{x}$=3.25)	1.2 จัดทำคำสั่งแต่งตั้งบุคลากร คณะกรรมการนิเทศ กำกับติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบต่อเนื่องชัดเจนตามกระบวนการ PDCA เพื่อเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุดต่อโรงเรียน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การค้นคว้าอิสระเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู ระดับปฐมวัย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองอาสาระดับปฐมวัย การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเคริจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607-610) และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละกลุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 63 คน การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) หรือแบบผสมผสาน (Mixed Method) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา/วุฒิการศึกษา อาชีพ และประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert, 1967, p. 90-95) แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล และการมีส่วนร่วมด้านการปรับปรุงและพัฒนา ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

การหาคุณภาพของเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คนตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าความสอดคล้อง (IOC) ปรากฏว่ามีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.80 – 1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบค่าความเชื่อมั่นเครื่องมือ (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เท่ากับ 0.99 และค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การสังเคราะห์เนื้อหา รวมทั้งใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแปลผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2560, น. 121)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยสามอันดับแรกพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงและพัฒนา และด้านการมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสามารถเรียงลำดับสภาพการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้

1.1.1 การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน มีสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสองอันดับแรกพบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการวางแผนงานด้านวิชาการและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ส่วนข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ตามลำดับ

1.1.2 การมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงและพัฒนา มีสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสองอันดับแรกพบว่า การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับเด็กปฐมวัย และด้านสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาด้านกิจกรรมสัมพันธ์ชุมชน ส่วนข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ตามลำดับ

1.1.3 การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการ มีสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสองอันดับแรกพบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการดำเนินการงานด้านวิชาการและบูรณาการการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดหางบประมาณสนับสนุนในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ตามลำดับ

1.1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสองอันดับแรกพบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาบุคลากรระดับปฐมวัยมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ส่วนข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน

การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษา ตามลำดับ

1.2 การศึกษาปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจอกคำ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามอันดับแรกพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการมากที่สุด รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล ส่วนด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงและพัฒนา เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสามารถเรียงลำดับปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจอกคำ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จากระดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้

1.2.1 การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการ มีปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสองอันดับแรกพบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดหางบประมาณสนับสนุนในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการดำเนินการออกแบบ และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นระดับปฐมวัย ตามลำดับ

1.2.2 การมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล มีปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสองอันดับแรกพบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษามากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยตามสภาพจริง ส่วนข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้สื่อสารสนเทศและเทคโนโลยีของสถานศึกษา ตามลำดับ

1.2.3 การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน มีปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสองอันดับแรกพบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการวางแผน

พัฒนาทักษะความเป็นเลิศ ด้านดนตรี กีฬา ศิลปะนาฏศิลป์ ภาษาอังกฤษ ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ส่วนข้อที่มีระดับค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม น้อยที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการวางแผน วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ตามลำดับ

1.2.4 การมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงและพัฒนาที่มีปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสองอันดับแรกพบว่า การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาด้านกิจกรรมสัมพันธ์ชุมชน ส่วนข้อระดับค่าเฉลี่ยปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม น้อยที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาด้านสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยและการมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ตามลำดับ

2. แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม
โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจอกคำ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน แต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน มีแนวทางการแก้ปัญหา ดังนี้

การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน โรงเรียนควรมีการจัดประชุมวางแผน และจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต้นสังกัด คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนท้องถิ่น ผู้ปกครอง โรงเรียนเครือข่ายและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการวางแผนกำหนดนโยบายด้านการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยร่วมกับทางโรงเรียนในด้านต่างๆ ทั้งด้านการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการวางแผนงานด้านวิชาการ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การบูรณาการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 การพัฒนาทักษะความเป็นเลิศ ด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ นาฏศิลป์ ภาษาอังกฤษ ด้านสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ด้านงบประมาณสนับสนุนในการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ระดมความคิดเห็นร่วมกันกับทางโรงเรียน และเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้ได้มาตรฐานตามหลักสูตรและการจัดการศึกษาระดับชาติ

2.2 การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการ โรงเรียนควรมีการดำเนินการกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์เป้าหมายในการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยร่วมกันกับหน่วยงานต้นสังกัด ครู ครูพี่เลี้ยง ผู้ดูแลเด็ก บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนท้องถิ่น ผู้ปกครอง องค์กรภาครัฐ เอกชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการดำเนินการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนทั้งด้านหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่นสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน การบูรณาการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การผลิตและจัดหาสื่อการเรียนรู้ที่แปลกใหม่ ทันสมัย ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี โดยมีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามกิจกรรมโครงการและการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบชัดเจน เพื่อส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุดในการดำเนินการด้านการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

2.3 การมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล โรงเรียนควรมีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลกิจกรรม โครงการ และการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของทางโรงเรียน มีการนิเทศติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน และเปิดโอกาสให้หน่วยงานต้นสังกัด คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู ครูพี่เลี้ยง ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ชุมชนท้องถิ่น ผู้ปกครอง องค์กรภาครัฐ และเอกชน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการประเมินผลร่วมกันกับทางโรงเรียน ทั้งการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย หลักสูตรท้องถิ่น การประเมินผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามสภาพจริงสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา การประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การประเมินผลบุคลากรและการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครู ครูพี่เลี้ยง ผู้ดูแลเด็ก บุคลากรทางการศึกษาของทางโรงเรียนเพื่อนำข้อเสนอแนะ และผลที่ได้รับมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาต่อไป

2.4 การมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงและพัฒนา โรงเรียนควรมีการประชุมวางแผน และจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศติดตามในการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนางานกิจกรรมโครงการในด้านต่าง ๆ อย่างมีระบบ เปิดโอกาสให้หน่วยงานต้นสังกัด คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู ครูพี่เลี้ยง ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ชุมชนท้องถิ่น ผู้ปกครอง องค์กรภาครัฐ และเอกชน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาทั้งด้านหลักสูตรปฐมวัย พ.ศ. 2560 การนำผลประเมินการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนในการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ด้านการผลิตและใช้สื่อการเรียนรู้ การบรรยากาศจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา งานด้านวิชาการ การจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการจัดการเรียนรู้

เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุดในการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาโดยรวมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และกรอบแนวคิดการวิจัย ผู้ศึกษามีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอนพบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ น่าจะเป็นผลมาจากผู้บริหารให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้หน่วยงานต้นสังกัด ครู ครูพี่เลี้ยง ผู้ดูแลเด็ก และบุคลากรทางการศึกษาทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะร่วมกันในการมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในด้านประเมินผล และการมีส่วนร่วมในด้านปรับปรุงและพัฒนาอย่างเป็นระบบ และเป็นกลไกสัมพันธ์ที่ดีต่อกันก่อให้เกิดความรักความสามัคคี เกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานร่วมกันสอดคล้องกับแนวคิดของโคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1997) ที่กล่าวถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าเป็นการจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินงานร่วมรับผิดชอบ และร่วมมือในการพัฒนาองค์กรด้วยความเต็มใจ และสอดคล้องกับแนวคิดของวิบูลธ นิลพิบูลย์ (2563) ที่กล่าวถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทำงานที่เปิดโอกาสให้บุคคล ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษามีส่วนร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำงาน ร่วมรับผิดชอบ และแสดงความคิดเห็นในการวางแผนโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกผูกพันผูกมัด และตกลงทางใจร่วมกันในการบริหารโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย และจากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอนรายด้านพบว่า สภาพปัจจุบันที่มีระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือการมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารทุกฝ่ายตระหนักรู้ถึงความสำคัญในกระบวนการวางแผนการดำเนินงานร่วมกันกับทุกฝ่าย ให้การส่งเสริมสนับสนุนในด้านต่าง ๆ และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของครู ครูพี่เลี้ยง ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย และบุคลากรในสถานศึกษา ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลในการวางแผนการดำเนินงาน

นอกจากนี้ผู้บริหารยังเปิดโอกาสให้ครูบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีอิสระในการทำงาน สอดคล้องกับ แนวคิดของอมรภักดิ์ ปิ่นคำถั่ง (2562) ที่กล่าวถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่าผู้บริหารระดับสูง หรือผู้บังคับบัญชาได้เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร มีอิสระในการทำงาน ตลอดจนสามารถเสนอความคิดเห็นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาอย่างเป็นแรงจูงใจ ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกผูกพัน และร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงานขององค์กร ส่งผลให้องค์กรประสบผลสำเร็จต่อไป และสอดคล้องกับบรรดษั กาลหลง (2564) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา ของรัฐขนาดใหญ่ในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ของรัฐขนาดใหญ่ในจังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยการมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วม ในผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอนที่มีระดับค่าเฉลี่ย น้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล ทั้งนี้ น่าจะเป็นผลมาจากผู้บริหารและทาง โรงเรียน ขาดการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินการอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ไม่ชัดเจน ครอบคลุมและหลากหลายช่องทางในการประเมินผล ขาดเอกสารคู่มือการประเมินผลที่สมบูรณ์และได้ มาตรฐานการประเมิน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของนันทรัตน์ เกตุพงษ์พันธ์ (2562) ที่ได้ศึกษา การพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 1 ที่พบว่า การพัฒนาการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมมีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ด้านการดำเนินการ ด้านการวางแผน ด้านการแสวงหาทรัพยากรและด้าน การประเมินผลตามลำดับ เมื่อพิจารณาด้านการประเมินผลซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในรายชื่อ พบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษามีระดับการมี ส่วนร่วมน้อยที่สุด และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของโชติกา เหมืองอุ่น (2563) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่องการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนสบเปิงวิทยา อำเภอ แม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ผลการศึกษา พบว่า สภาพการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครอง โรงเรียนสบเปิงวิทยา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 ด้าน มีการปฏิบัติ

เป็นจริงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางหากพิจารณารายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร รองลงมา คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการจัดประสบการณ์ น้อยที่สุด คือ ด้านการตัดสินใจ ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทางผู้บริหารและทางโรงเรียนมีการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ โดยการจัดประชุมวางแผนและแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบกิจกรรม โครงการอย่างเป็นระบบร่วมกัน สามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้นำไปสู่กระบวนการดำเนินงานร่วมกันโดยคำนึงถึงระยะเวลา ที่เหมาะสม และความสามารถของบุคลากรแต่ละคน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินงาน บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายขององค์กรหน่วยงานที่ตั้งไว้ร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของดวงเดือน วินิจชัย (2561) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการวางแผนว่าเป็นระบบการทำงานเป็นทีม มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อวางแผนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กรซึ่งขั้นตอนในการวางแผน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง เป้าหมายขององค์กร การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนหรือโครงการ และการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลโครงการเกี่ยวกับรูปแบบการวางแผนพัฒนาการศึกษาแบบมีส่วนร่วม พิจารณาผลสภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอนรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านการมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากโรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยงานต้นสังกัดเข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบที่ชัดเจนอย่างต่อเนื่องเท่าที่ควร และการเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 สภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทำให้ทางโรงเรียนขาดการประสานความร่วมมือในด้านการดำเนินการจัดกิจกรรม โครงการ และการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ร่วมกันทั้งด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน หลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น งานด้านวิชาการและบูรณาการการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 การดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การผลิตและจัดหาสื่อการเรียนรู้ และด้านงบประมาณสนับสนุนในการบริหารจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับแนวคิดของสิทธิชัย อุตทาสา (2562) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินการว่า เป็นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหาร และครูในการร่วมกันกำหนด

เป้าหมาย นโยบายต่าง ๆ ของสถานศึกษา ร่วมกันจัดทำและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา ร่วมกันดำเนินงานต่าง ๆ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร เพื่อใช้ในการดำเนินงาน และสอดคล้องกับแนวคิดของเฉลิมพล จันดา (2560) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินการว่าการที่บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจเต็มกำลังความรู้ตามความสามารถของตนเองซึ่งเป็นการก่อให้เกิดความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าขององค์การร่วมกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของทับทิม แสงอินทร์ (2559) ที่ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรีพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านความผูกพันและความรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน ด้านการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการ ด้านการกระจายอำนาจ และการให้อำนาจ ในการตัดสินใจ ด้านความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบและสามารถดูแลตนเองได้ และด้านความไว้วางใจกัน ตามลำดับ

ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจอกคำ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอนที่มีระดับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงและพัฒนา ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากทางโรงเรียนมีการจัดประชุม วางแผน จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศติดตามประเมินผลด้านการปรับปรุงและพัฒนาอย่างเป็นระบบเนื่องเนื่อง ชัดเจน อีกทั้งผู้บริหารให้ความสำคัญในด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุดในการดำเนินงานขององค์กร และเปิดโอกาสให้หน่วยงานต้นสังกัด ครูบุคลากร ครูพี่เลี้ยง ผู้ดูแลเด็ก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชนได้เสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพิณสุดา สิริธรังศรี (2558) ที่กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนาไว้ว่าระหว่างการทำงานและหลังการทำงาน ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย มีการติดตามและประเมินผล เพื่อการปรับปรุงและพัฒนางานร่วมกันในกิจกรรมการประเมินผลการเรียน พ่อแม่ผู้ปกครอง หรือภูมิปัญญา สามารถเข้ามามีส่วนในการประเมินผู้เรียน และสอดคล้องกับแนวคิดของพรเทพ เหมรานนท์ (2564) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการประเมินผลและการปรับปรุงและพัฒนาไว้ว่า เป็นการร่วมกันติดตามประเมินผล ตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่า ความจริงและการกระทำทั้งระหว่างการทำงาน และหลังการทำงาน เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนางาน และวางแผนการดำเนินงาน

ครั้งต่อไปร่วมกัน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของฤทัยรัตน์ ปัญญาธิม และดวงใจ ชนะสิทธิ์ (2560) ที่ได้ศึกษาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โรงเรียนควรมีการจัดประชุมวางแผนขั้นตอนในการดำเนินงาน การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย การจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนในการดำเนินการด้านการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง มีเอกสารคู่มือที่สมบูรณ์ในการประเมิน ด้านการปรับปรุงและพัฒนาโดยการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่าย ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนางานให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กรหน่วยงาน การสร้างความสามัคคีในโรงเรียน และเสริมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อการทำงาน การให้รางวัลเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครู บุคลากรทุกฝ่าย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของอมรภักดิ์ ปิ่นกำลัง (2562) ที่ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการศึกษาพบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ได้ให้ความสำคัญทางการศึกษา ผู้บริหารให้ความไว้วางใจครูให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายร่วมกันในการปฏิบัติงานเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสดงความคิดเห็น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาโรงเรียนเรียนรวมร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้มีประเด็นข้อค้นพบที่มีความน่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ และการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มีระดับ

ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล ดังนั้นผู้บริหารควรมีการประชุมวางแผนขั้นตอนการดำเนินการและจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการดำเนินงาน เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรม โครงการและการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เพื่อนำผลการประเมินที่ได้รับไปปรับปรุงและพัฒนางานให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

2. ผลจากการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มีระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการ ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการประชุมวางแผนขั้นตอนในการดำเนินการและจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการและกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ชัดเจน เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ สร้างความสามัคคีและความร่วมมือที่ดีในการดำเนินการมีการสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุดในการพัฒนาโรงเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินการอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ชัดเจน ครอบคลุมและหลากหลายช่องทาง มีเอกสารคู่มือการประเมินผลที่สมบูรณ์และได้มาตรฐานการประเมินเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุดต่อโรงเรียน

2. ควรมีการวางแผนกำหนดขั้นตอนการดำเนินการ มีการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ชัดเจน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุดต่อโรงเรียน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553* ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116/ตอนที่ 74 ก/หน้า 1/19 สิงหาคม 2542
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *แผนปฏิบัติการด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563-2565*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กัญญาพัชร พงษ์ดี. (2559). *กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคีในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย).
- กัญดยา คนเที่ยง. (2557). *รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเครือข่ายพัฒนาศึกษา อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).
- กัลญา แก่นแก้ว. (2560). *สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี).
- กาญจนา เอียดสุข. (2560). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง โรงเรียนเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12*. (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่).
- กุลณพัฒน์ พันธ์บุญรัตน์. (2560). *การจัดการศึกษาปฐมวัย: นโยบายและการจัดการเชิงพุทธบูรณาการ*. (ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- เกรือฟ้า สิงห์ทองลา. (2558). *การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย*. (ภาคานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์).

- จิราภรณ์ เพชรทัต. (2558). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- จิระพันธุ์ พูลพัฒน์. (2549). *แนวคิดการสอนแบบมอนเตสซอรี*. สืบค้นจาก <http://www.pecera-thailand.org/2018/01/633.html>.
- เฉลิมพล จันดา. (2560). *การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- โชติกา เหมืองอุ่น. (2563). *การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนสบเปิงวิทยา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่*. (การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).
- ไชยา หานุภาพ. (2564). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- ดวงเดือน วินิจชัย. (2558). *การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย*. (ภาคินพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์).
- ทับทิม แสงอินทร์. (2559). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยาจังหวัดสุพรรณบุรี*. (การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- รัชพรรณ กันทะเนตร. (2565). *แนวทางการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3*. (การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย).
- ธิดินัดดา สิงห์แก้ว. (2562). *การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจร PDCA:กรณีศึกษา โรงเรียนวัดป่าดิ่งห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).

- นงคราญ สุกระหมณี. (2557). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี*. (การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี).
- นลินี วรวงษ์. (2562). *การศึกษาปัญหาและแนวทางการนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติ ในสถานศึกษาในจังหวัดสุโขทัย*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม).
- นันทรัตน์ เกตุพงษ์พันธ์. (2562). *การพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ผกามาศ มาตย์เทพ. (2561). *สภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- พรเทพ เหมรานนท์. (2564). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และเขต 2*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).
- ภาคิม จิรจตุรพรกุล. (2559). *แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).
- มาลี เสนาราช. (2553). *การศึกษาปฐมวัย*. สืบค้นจาก http://obchey.blogspot.com/2010/05/blog-post_10.html
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560.(2560). *การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย*. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, 2560. น. 14-15.
- รัตนา อินทะชัย. (2559). *แนวทางการบริหารงานวิชาการการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).

- วิบูลย์ นิลพิบูลย์. (2563). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- ศฤงคาร ใจปันทา. (2563). *รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ*. (วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- โศภิตา คล้ายหนองสรวง. (2558). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สรารัตน์ ฝากไธสง. (2555). *การจัดการเรียนการสอนแบบเฟรอบเอล*. สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/502921>
- ลัมฤทธิ ห้าวหาญ. (2558). *รูปแบบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (2563). *แผนปฏิบัติการด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563-2565*. แม่ฮ่องสอน.
- สำนักงานศึกษาธิการภาค 5 กลุ่มพัฒนาการศึกษา. (2562). *ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนอนุบาลประจำเขตพื้นที่การศึกษาในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 5*. (เอกสารลำดับที่ 14/2562 กลุ่มพัฒนาการศึกษา) สำนักงานศึกษาธิการภาค 5
- สิทธิชัย อุตทาสา. (2562). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 4*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- สุกัญญา แก้วสุขา. (2565). *แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตามหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของกลุ่มโรงเรียนช่องลมสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากันแพงเพชร เขต 1*. (การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร).

- สุภัททา อินทรศักดิ์. (2561). *การนำเสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา).
- สุกิมล บุญพอก. (2564). *การพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครองและนักเรียนในระดับปฐมวัยในจังหวัดร้อยเอ็ด*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด).
- สุริยา คงมั่น. (2559). *การจัดการศึกษาปฐมวัยกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- อมรศักดิ์ ปิ่นคำลิ่ง. (2562). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของ โรงเรียนเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- อมรรัตน์ บุญเสนอ. (2560). *การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- อรรถชัย กาหลง. (2564). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลขนาดใหญ่ในจังหวัดเพชรบุรี*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม).
- อติติยา ไชยฤทธิ์. (2560). *การพัฒนาการมีส่วนร่วมของเครือข่ายที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการในจังหวัดจันทบุรี*. (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา).
- อัสวรินทร์ แก่นจันทร์. (2562). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์).
- อุษารัตน์ สาบา. (2557). *สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดยะลา*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา).
- Azevedo S. (2013). Participation and learning in a Jena plan School in the Netherlands. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 82(2013), 599-603.

- Cohen, J. M. & Uphoff, N.T. (1997). *Rural development participation: Concept and measure for project design implementation and evaluation: Rural development committee center for international studies*. New York: Cornell University Press.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed). New York: Harper Collins Publishers.
- Davis, K. & John W. N. (1981). *Human Behavior at Work: Organizational Behavior*. (7th ed). New York: McGraw – Hill Book Company.
- Kottennavar, G. R. (2016). Teachers' Participation in School Administration and Attitude Towards Teaching Profession of Secondary School Teachers. *Indian Streams Research Journal* 6, 1: n. pag.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample sizes for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Meegan, A. E. (2011) *Participation in planning and quality of catholic elementally school in Milwaukee*. Dissertation Abstracts International, 4 October 1986.
- Activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Person, J. L. (1994). An examination of the relationship between participative management and perceived institutional effectiveness in North Carolina community colleges. Dissertation Abstracts International 53. Activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*, 30, 607-610.
- Robbins, S. P. & Barnwell. N. (1990). *Organization theory concept and case*. (3rd ed). New Jersey: Prentice Hall.
- Sashkin, M. (1982). Participative Management is an Ethical Imperative. *Organization Dynamites*, 12(4), 5 - 22.
- Swansburg, R. C. (1996). *Management and leadership for nurse managers*. (2nd ed). Boston: Jones and Bartlett Publishers.
- Townsend, T. (1994). *Effective schooling for the community*. London: Rout ledge.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการศึกษา

1. อาจารย์ ชลธิดา ณ ลำพูน ผู้อำนวยการ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
2. นายโยธิน เพียรสุขุม ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน
3. นายชาติชาย น้อยสกุล ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
สังกัด เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน
4. นางนิชนันท์ สุวรรณบุษย์ ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน (เทศบาล 3
แผนกประถมศึกษา) สังกัด เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน
5. นางครูณี วนากมล ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเทศบาล 2 เฉลิมพระเกียรติ
สังกัด เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ อว.๐๖๑๒.๑๑/ว๔๔

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
๒๓๖ หมู่ ๓ ต.ปางหมู อ.เมือง
จ.แม่ฮ่องสอน ๕๘๐๐๐

๓๑ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือการค้นคว้าอิสระ
เรียน นายโยธิน เพียรสุขุม

ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC) จำนวน ๑ ชุด
ตามที่นายยุทธพงษ์ ศิริแก้ว รหัสนักศึกษา ๖๔๘๖๑๓๑๗ นักศึกษาหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินการจัดทำการค้นคว้าอิสระ ระดับปริญญาโท เรื่อง การบริหารจัดการศึกษา
ระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง
จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เพื่อให้การดำเนินการค้นคว้าอิสระ มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือและเป็นไปตามหลักวิชาการ
วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี จึงขอความ
อนุเคราะห์ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาเครื่องมือการค้นคว้าอิสระ (สิ่งที่ส่งมาด้วย) วิทยาลัย
แม่ฮ่องสอน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ
โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นตริณทร์ ทรัพย์ไหว)
คณบดีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

ภาคผนวก ก

หนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ

ที่ อว.๐๖๑๒.๑๑/๖๐๗

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
๒๓๖ หมู่ ๓ ต.ปางหมู อ.เมือง
จ.แม่ฮ่องสอน ๕๘๐๐๐

๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล ๒ เฉลิมพระเกียรติ (เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน)

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือแบบสอบถาม

จำนวน ๓๐ ชุด

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นายยุทธพงษ์ ศิริแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ทำการค้นคว้าอิสระ ระดับปริญญาโท เรื่อง การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมี อาจารย์ ดร.คมศิลป์ ประสงค์สุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน จึงขออนุญาตให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือการทำการค้นคว้าอิสระ (สิ่งที่ส่งมาด้วย) ในระหว่างวันที่ ๖-๓๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นครินทร์ พริบไหว)

คณบดีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

สำนักงานคณบดี วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

โทร.๐๕๓-๖๑๓๒๖๓

โทรสาร.๐๕๓๖๑๓๒๖๔

www.msc.cmru.ac.th

ภาคผนวก ง

หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ

ที่ อว.๐๖๑๒.๑๑/๖๑๕

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
๒๓๖ หมู่ ๓ ต.ปางหมู อ.เมือง
จ.แม่ฮ่องสอน ๕๘๐๐๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจอมคำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือแบบสอบถาม

จำนวน ๓๐ ชุด

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้อนุมัติให้ นายยุทธพงษ์ ศิริแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน ทำการค้นคว้าอิสระ ระดับปริญญาโท เรื่อง การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจอมคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมี อาจารย์ ดร.คมศิลป์ ประสงค์สุข เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน จึงขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อทำการค้นคว้าอิสระ โดยกำหนดใช้เครื่องมือในระหว่างวันที่ ๒๑ - ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ส่วนรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะประสานกับท่านโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทน์ ทรัพย์ไพร)

คณบดีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

สำนักงานคณบดี วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

โทร.๐๕๓-๖๑๓๒๒๓

โทรสาร.๐๕๓๖๑๓๒๒๔

www.msc.cmu.ac.th

ภาคผนวก จ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

1. นายโยธิน เพียรสุขุม ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. นางณัฐจิตกานต์ จันทร์โอภาส ผู้อำนวยการโรงเรียน อบจ.บ้านจองคำ
3. นางสุนันทา สุภาวสิทธิ์ รองผู้อำนวยการโรงเรียน อบจ.บ้านจองคำ
4. นายชูเกียรติ สายปัญญา ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน
อบจ.บ้านจองคำ
5. นางสาวอรรษา ว่องไว ครู ชำนาญการ ระดับปฐมวัย โรงเรียน อบจ.บ้านจองคำ
6. นางครุณี วนากมล ครู ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเทศบาล 2 เฉลิมพระเกียรติ
7. นางนาริตา ชูเกียรติคงดอย ตัวแทนผู้ปกครองอาสา

ภาคผนวก จ

ภาพประกอบการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ภาคผนวก ข

สรุปการพิจารณาความสอดคล้องของแบบสอบถามต่อผู้เชี่ยวชาญ

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด บ้านจงคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	ผล การวิเคราะห์
		1	2	3	4	5			
การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน									
1	การมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดนโยบายด้านการบริหาร จัดการศึกษาระดับปฐมวัยร่วมกับ ทางโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1	 สอดคล้อง
2	การมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ด้านการบริหารจัดการศึกษาระดับ ปฐมวัยร่วมกับทางโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
3	การมีส่วนร่วมในการวางแผน วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน หลักสูตร สถานศึกษา ระดับปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
4	การมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านหลักสูตรท้องถิ่น ระดับ ปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
5	การมีส่วนร่วมในการวางแผน งาน ด้าน วิชาการ และการ จัด ประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็ก ปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง

ที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	ผล การวิเคราะห์
		1	2	3	4	5			
6	การมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอก ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย	1	0	1	1	1	5	0.8	สอดคล้อง
7	การมีส่วนร่วมในการวางแผนการบูรณาการ การจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
8	การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาทักษะความเป็นเลิศ ด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ นาฏศิลป์ ภาษาอังกฤษ ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	0	1	1	1	1	5	0.8	สอดคล้อง
9	การมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านงบประมาณสนับสนุนในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
10	การมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการ									
11	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ กำหนดนโยบาย การบริหารจัดการ การศึกษาระดับปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
12	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ด้านการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง

ที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	ผล การวิเคราะห์
		1	2	3	4	5			
13	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ วิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน หลักสูตรสถานศึกษาระดับ ปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
14	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ออกแบบ และจัดทำหลักสูตร ท้องถิ่น ระดับปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
15	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ งานด้านวิชาการ และบูรณาการ การจัดประสบการณ์ สอดคล้อง กับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
16	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ จัดสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและ ภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ เด็กปฐมวัยของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
17	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการบูรณาการการจัดการ เรียนรู้ สอดคล้องกับหลักสูตร ท้องถิ่นของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
18	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ จัดหางบประมาณสนับสนุนใน การจัดการศึกษาสำหรับเด็ก ปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
19	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ จัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็ก ปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง

ที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	ผล การวิเคราะห์
		1	2	3	4	5			
20	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ เทคโนโลยีของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
การมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล									
21	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
22	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การปฏิบัติกิจกรรมโครงการต่าง ๆของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
23	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับ ปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
24	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การใช้หลักสูตรท้องถิ่นของ สถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
25	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การใช้สื่อประกอบการเรียนการ สอนอย่างเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
26	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
27	การมีส่วนร่วมในการประเมิน พัฒนาการเด็กปฐมวัย ตามสภาพ จริงอย่างเหมาะสม	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง

ที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	ผล การวิเคราะห์
		1	2	3	4	5			
28	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การใช้สื่อสารสนเทศและ เทคโนโลยีของสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
29	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การใช้แหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน อย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
30	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การปฏิบัติงานในหน้าที่ของ บุคลากรทางการศึกษาของ สถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
31	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การพัฒนาบุคลิกภาพครูระดับ ปฐมวัย	1	0	1	1	1	5	0.8	สอดคล้อง
การมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงและพัฒนา									
32	การมีส่วนร่วมในการนำผลการ ประเมิน มาปรับปรุงและพัฒนา ด้านวิชาการ การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
33	การมีส่วนร่วมในการนำผลการ ประเมิน มาปรับปรุงและพัฒนา ด้านหลักสูตรปฐมวัย พ.ศ. 2560	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
34	การมีส่วนร่วมในการนำผลการ ประเมิน มาปรับปรุงและพัฒนา ด้านหลักสูตรท้องถิ่นระดับปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
35	การมีส่วนร่วมในการนำผลการ ประเมิน มาปรับปรุงและพัฒนา ด้าน สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็ก	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง

ที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	ค่า IOC	ผล การวิเคราะห์
		1	2	3	4	5			
	ปฐมวัย								
36	การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมิน มาปรับปรุงและพัฒนา ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
37	การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมิน มาปรับปรุงและพัฒนา ด้าน ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
38	การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมิน มาปรับปรุงและพัฒนา ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
39	การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมิน มาปรับปรุงและพัฒนา ด้านกิจกรรมสัมพันธ์ชุมชน	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
40	การมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมิน มาปรับปรุงและพัฒนา ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับเด็กปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง

ค่า IOC แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด บ้านจอกคำ อำเภอมะนัง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นถูกต้อง มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นยังไม่ถูกต้อง และ ไม่มีความสอดคล้องกับ
ค่า IOC แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

ผลจากการตรวจสอบคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญสำหรับการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของ
แบบสอบถามเพื่อการศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียน
องค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน แปลผลออกมาเป็น
“สอดคล้อง”

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา

หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค ดังนี้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในส่วนของสภาพปัจจุบันการดำเนินงาน

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.992	40

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม
โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในส่วนของสภาพ
ปัญหาการดำเนินงาน

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.991	40

ภาคผนวก ณ

แบบสอบถามเพื่อการศึกษา

แบบสอบถามเพื่อการศึกษา

การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด
บ้านจงคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

MANAGEMENT OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION THROUGH
PARTICIPATION BAN CHONG KHAM PROVINCIAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION SCHOOL, MUANG DISTRICT,
MAE HONG SON PROVINCE.

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
อาจารย์ ดร.คมศิลป์ ประสงค์สุข ที่ปรึกษา

ผู้ศึกษา

นายยุทธพงษ์ ศิริแก้ว

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม

โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน คำตอบของแบบสอบถามจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมจะไม่มีเปิดเผยเป็นรายบุคคล จึงไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานหรือหน่วยงานของท่านแต่ประการใด ผู้ศึกษาจึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและตรงกับความรู้สึของท่านมากที่สุดครบทุกข้อ

2. ผู้ตอบแบบสอบถามนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูระดับปฐมวัย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองอาสาระดับปฐมวัยชั้นอนุบาล แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน จำนวนข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม จำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม จำนวน 5 ข้อ

ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความคิดเห็นของท่านเพื่อความสมบูรณ์ในการนำไปวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็นทุกข้อจะถือว่าเป็นความลับเฉพาะบุคคลที่ผู้วิจัยจะนำไปใช้ ในการวิจัยเท่านั้น และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

นายยุทธพงษ์ ศิริแก้ว

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพทั่วไปของท่าน

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 25 ปี

☐ 26 - 35 ปี

☐ 36 - 45 ปี

☐ 46 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา/วุฒิการศึกษา

☐ ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น

☐ มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

4. อาชีพ

☐

รับจ้างทั่วไป

☐ แม่บ้าน

☐ เกษตรกร ทำสวน ทำไร่

☐ พนักงานของรัฐ / เอกชน

☐ ข้าราชการ

☐ อื่นๆ...(โปรด

ระบุ).....

5. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

☐ ไม่เกิน 5 ปี

☐ 6 - 10 ปี

☐ 11 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 การบริหารแบบมีส่วนร่วม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตรงกับข้อความที่ท่านเห็นว่า มีการบริหาร โดยการมีส่วนร่วมในโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจอมคำ อำเภอเมือง จังหวัด แม่ฮ่องสอนในระดับใด ตรงกับสภาพความเป็นจริง มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ระดับ 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมที่เป็นจริงอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมที่เป็นจริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	การบริหารโดยการมีส่วนร่วม	ระดับการปฏิบัติ					ระดับปัญหาการปฏิบัติ				
		การมีส่วนร่วมที่เป็นจริง					การมีส่วนร่วมที่เป็นจริง				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
01	การมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดนโยบายด้านการบริหาร จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ร่วมกับทางโรงเรียน	✓						✓			

จากตัวอย่างในข้อ 01 ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสภาพปัจจุบัน การดำเนินการอยู่ในระดับ 5 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าสภาพปัจจุบันการดำเนินการ บริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด บ้านจอมคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน การมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดนโยบายด้านการ บริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยร่วมกับทางโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด และผู้ตอบ แบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับ 4 แสดงว่าผู้ตอบ แบบสอบถามเห็นว่าปัญหาการมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดนโยบายด้านการบริหาร จัดการศึกษาระดับปฐมวัยร่วมกับทางโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองค์ำ อำเภอมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. การมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนา

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ภาคผนวก ญ

แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อการศึกษา

แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อการศึกษา

การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัด
บ้านจอมคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

MANAGEMENT OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION THROUGH
PARTICIPATION BAN CHONG KHAM PROVINCIAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION SCHOOL, MUANG DISTRICT,
MAE HONG SON PROVINCE.

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
อาจารย์ ดร.คมศิลป์ ประสงค์สุข ที่ปรึกษา

ผู้ศึกษา

นายยุทธพงษ์ สิริแก้ว

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน
แบบบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อการศึกษา

Focussion Group Discussion

เรื่อง การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม

โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

คำชี้แจง แบบบันทึกการสนทนากลุ่มนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปผู้ให้ข้อมูลการสนทนากลุ่ม

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน
2. การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการ
3. การมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล
4. การมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงและพัฒนา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม

แบบบันทึกการสนทนากลุ่มฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร คุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน เป็นการศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ซึ่งเป็นการวิเคราะห์โดยรวม โดยไม่มีผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อหน่วยงานหรือตัวของท่านแต่ประการใด หากแต่จะเกิดประโยชน์ต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียนในอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่มครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นายยุทธพงษ์ ศิริแก้ว

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน

บันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่มเมื่อวันที่.....12.....เดือน.....พฤษภาคม.....พ.ศ.....2566.....

ตั้งแต่เวลา.....13.00 น.ถึงเวลา.....14.30.น.....

สถานที่การสนทนากลุ่ม.....ห้องประชุม โรงเรียน อบจ. บ้านจงคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ให้ข้อมูลการสนทนากลุ่ม

คำชี้แจง แบบบันทึกการสนทนากลุ่มนี้เป็นการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจงคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงขอความกรุณาท่านในด้านการให้ข้อมูลส่วนตัวของท่าน ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ชื่อ – สกุล.....
2. ระดับการศึกษา/วุฒิการศึกษา.....
3. เพศ..... อายุ.....
4. ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง.....
4. อาชีพ
5. ประสบการณ์การทำงาน.....ปี.....

ตอนที่ 2 แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจงคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดบ้านจงคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน สรุปปัญหาสำคัญที่ต้องกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาในฐานะที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ และประสบการณ์ ท่านมีแนวทางการแก้ไขปัญหาในประเด็นต่อไปนี้ อย่างไร

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน มีปัญหาที่สำคัญที่ต้องกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาดังนี้

1.1 ท่านคิดว่าโรงเรียนควรมีแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว การมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยอย่างไร เพราะสาเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีปัญหาที่สำคัญ ที่ต้องกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาดังนี้

2.1 ท่านคิดว่าโรงเรียนควรมีแนวทางการแก้ไขปัญห การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ จัดหางบประมาณสนับสนุนในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างไร เพราะสาเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีปัญหาที่สำคัญที่ต้องกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาดังนี้

3.1 ท่านคิดว่าโรงเรียนควรมีแนวทางการแก้ไขปัญห การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การใช้หลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษา อย่างไร เพราะสาเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

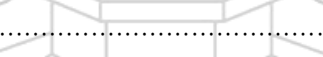
4. การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนา มีปัญหาที่สำคัญที่ต้องกำหนด แนวทางการแก้ไข
ปัญหา ดังนี้

4.1 ท่านคิดว่าโรงเรียนควรมีแนวทางการแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมในด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย อย่างไร เพราะสาเหตุใด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการศึกษา
ระดับปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วม

1. การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน

2. การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินการ

.....

.....

.....

.....

.....

3. การมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล

.....

.....

.....

.....

.....

4. การมีส่วนร่วมในด้านการปรับปรุงและพัฒนา

.....

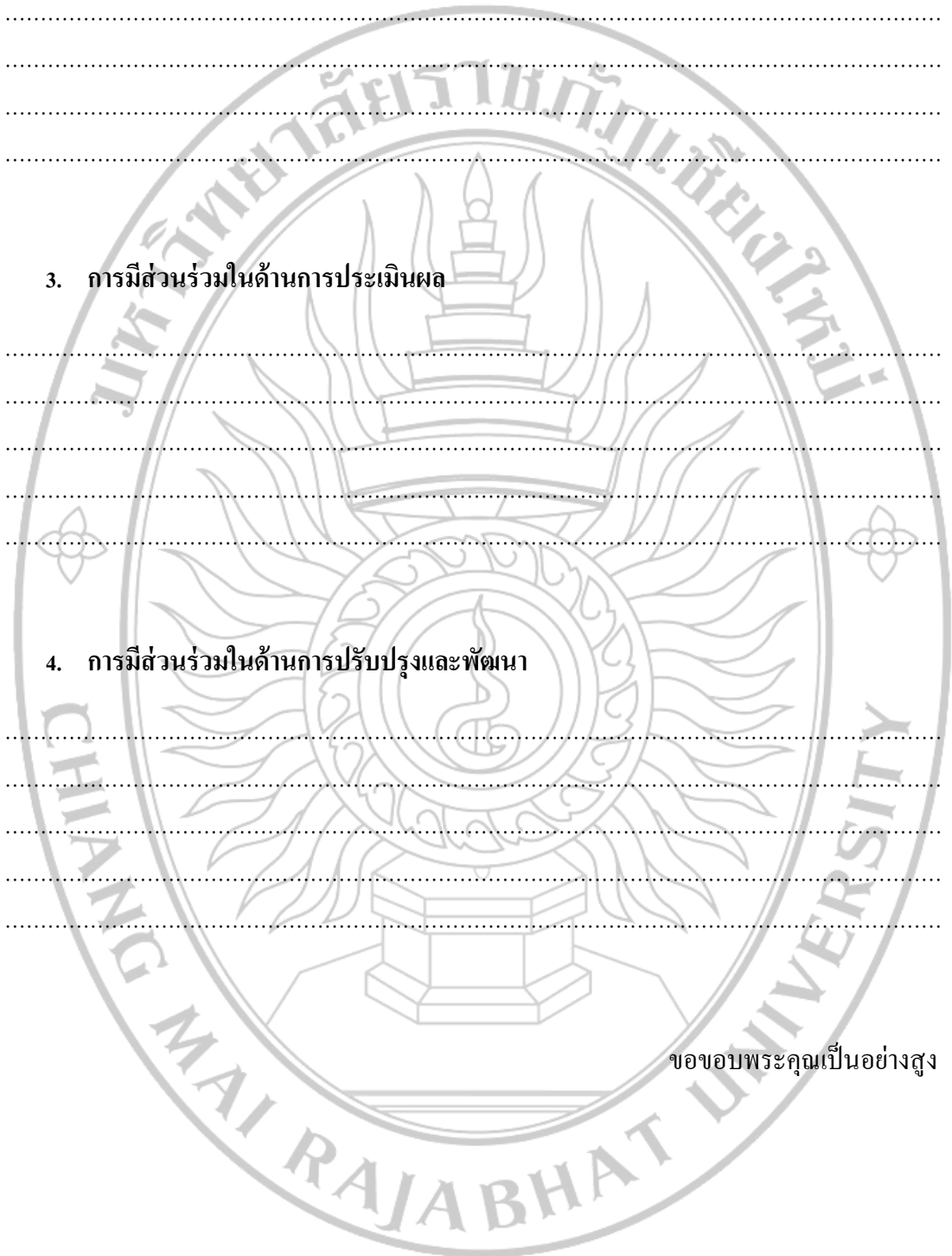
.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	นายยุทธพงษ์ ศิริแก้ว
วัน เดือน ปีเกิด	13 กันยายน 2525
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 2/1 หมู่ 11 ถนน เลียงเมือง ตำบล ปางหม อำเภอ เมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัด แม่ฮ่องสอน รหัสไปรษณีย์ 58000
อีเมลล์แอดเดรส	yuttapong64861317@gmail.com
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2548 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
ประสบการณ์การทำงาน	พ.ศ. 2561 – ปัจจุบัน ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการ สังกัด / หน่วยงาน โรงเรียน อบจ.บ้านจองคำ สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ. 2555 – 2560 ตำแหน่ง ครู สังกัด / หน่วยงาน โรงเรียนเทศบาล 2 เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ. 2552 – 2554 ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย สังกัด / หน่วยงาน โรงเรียนเทศบาล 2 เฉลิมพระเกียรติ จังหวัดแม่ฮ่องสอน